ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 153 (7153)
ИЮНИИН 30
ЧЕТВЕРГ
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Колхоз, совхоз бүхэндэ силоснэ hайн барилга хэрэгтэй

алажалай хүдэлмэрилэгшэд ма-ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ, ин 2—3 жэлнүүдтэ hү, мяха, поо-үндэгэ болон бусад продуктнуу-хоёр-хоёрhоо үлүү дахин ехээр аг болохын түлөө тэмсэжэ бай-Энэ зорилгые бэелүүлхын тулада малаа бүдүүн, шэмэтэ, концен-ованнэ тэжээлээр хангаха шуха-Энэ зорилгоор манай республи-колхозууд болон совхозууд мү-жэлдэ 50-яад мянган гектарта руза таряа. Тарилгын hүүлээр о хуратай байжа, мүнөө хаа хаа-й кукурузын полинуудай ногоон радууд hайнаар ургажа байна. өө үедэ колхозууд, машинно-торна станцинууд болон совхо-кукурузын полинуудта ряд хоо-ын элдүүрилгэ хэнэ.

кукурузын баян ургаса ургуулаад, ние саг сооно хуряажа хадагал-айн амhарта—силоснэ барилга оз, совхоз бүхэндэ хэрэгтэй. Энэ нэ hаамхай үнеэн бүхэндэ 5—6 о, хонин бүхэндэ 1,5—2 центнер-бага бэшэ силос хүртэхэ, мүн га-шахалгада концентрированнэ тэ-таhалха хэмжээтэйгээр колхоз, оз бүхэн силоснэ барилга хэхэ татай. Энэ хүдэлмэриие саг сооно хэхын тулада түрүү колхозууд н МТС-үүд хабар эртэhээ эхи-барилга хэhэн байна. Жэшээнь, ээйн МТС харьяата колхозууд-хамта бүри хабар эртэhээ силос-арилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри hан, газарай гэдэхэтэй сасуу ней болон набтар башнинуудай үүдые малтаха хүдэлмэри эхил-айгаа. Эндэхи механизаторнууд колхознигууд гашейнхидэй аар силоснэ барилгын hарада оод, энэ үе соо ехэ хүдэлмэри гээ. Мүнөө энэ МТС-эй озуудта дүрбэ мянга шахуу н багтаамжатай силоснэ га бэлэн болоод, 10 мянгаад н багтаамжатай траншейнүүд набтар башнинууд баригдажа . Июлиин 15 болотор эдэ ба-шууд дүүргэгдэхэ юм. Эндэхи озууд силоснэ барилгые үни байхаар, шулуугаар, ёhото аар бодхоогоо. Мүн Кударын гай Ехэ-Кударын МТС-эй ата колхозуудта энэ хүдэлмэ-айнаар ябуулагдана.

энтэй хамта, силоснэ барилгын хыдөө республика дотор ехэ аар ябуулагдажа байhые онсо эглэхэ шухала. Байгша оной ию-22-ой мэдээгээр республика до-оройдоо 75 мянган тонной баг-жатай силоснэ барилга бэлэн , мүн 200 мянга гаран тонной мжатай барилга хэгдэжэ бай-Энэ хадаа тон бага гээшэ. Олон гуудта энэ хүдэлмэри болошо-ор удааруулагдаа. Жэшээнь, элонтой Торнин аймагай колхо-30-аад мянган тонной багтаам-й силоснэ барилга хэхэ ёhотой мүнөө энээнэйнгээ оройдоо гур-йнь нэгэ хубиие бүтээгээ. Сэлэн-аймагай олон колхозуудта энэ мэри ехээр удааруулагдажа, г дотор силоснэ барилгын 9,6 нтнь бэлэн болгогдоо. Мүн Тарбагатайн, Мухаршэбэрэй болон бусад аймагуудта энэ хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Энэ хүдэлмэриин муугаар ябуулагдажа байhанайнь гол шалтагаан юуб гэхэдэ, зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд кукуруза ургаха гээшэ гү, али үгы гү, хэрбээ ургаа hаань, силос даража, үрьдеэгүйгөө сабшаад, үбhэн болгоно бэзэбди · гэhээр саг хойшолуулаа. Энэ тон буруу, ехэ алдуутай hанал бодол мүн. Малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхые үнэхөөрөө оролдоо юм hаа, тариhан кукурузаяа силос даража зөөри болгохын түлөө колхоз, совхоз бүхэн оролдохо ёhотой.

Силоснэ барилгые июлиин 15 болотор сүм дүүргэхэ гэжэ республикын Министрнүүдэй Соведэй болон КПСС-эй обкомой тогтоол соо заагдаhан байна. Колхозууд, МТС-үүд болон совхозууд энэ хүдэлмэриие дээрэ заагдаhан болзор соо дүүргэхын тулада зохихо хэмжээ абаха уялгатай.

Мүнөө тэжээл бэлэдхэлэй шухала хүдэлмэриин үе ерэбэ. Зарим газарта бүри hаяын үдэрнүүдтэ сабшалангаа түүбэрилэн сабшажа эхилхээр боложо байна. Тиимэhээ үбhэндэ орхотоёо хамта колхозууд, МТС-үүд болон совхозууд силоснэ барилгые hуладхаха бэшэ, харин энэ хүдэлмэриие түргэдхэхэ хэмжээ абаха зэргэтэй. Үбhэ хуряалгада жэгдэрэн ороторoo барилгын хүдэлмэриие бүхы хэмжээгээр түргэдхэхэ, тингэжэ силоснэ барилгые гол түлэб дүүргэхэ шухала. Тиихын тула түбхын түрүүн барилгын хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ, барилгада ябаhан хүнүүдые эдеэ хоолоор, мүн бусад хэрэгсэлнүүдээрнь хангаха хэрэгтэй. МТС-үүдэй инженернүүд болон механигууд газар малтадаг механизмуудай hаатадаг ушарые усадхажа, тэдэниие бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилүүлхэ хэмжээ абаха зэргэтэй.

Силоснэ барилга хадаа бүгэдээрэдэй ударна барилга мүн, тиимэhээ тэрэниие түргэнөөр хэхэ ёhотой гэжэ республикын Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй обкомой тогтоол соо хэлэгдэнэ. Энэ хүдэлмэридэ городуудай предприятинууд болон организацинуудай хүдэлмэришэд, албахаагшад хабаадана. Колхозуудай силоснэ барилгада шефскэ олон организацинууд ехэ туhа хүргэнэ, саашадаашье туhалха уялгатай. Шефскэ организаци бүхэн колхоздо хэхэ барилгаяа заатагүй дүүргэхэ уялгатай.

Гашейн МТС-эй механизаторнууд болон тэндэхи колхознигуудай уряагаар республикын колхознигууд болон механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Колхозууд болон МТС-үүдэй партийна организацинууд энэ мүрысөөе хүтэлбэрилхэ, механизатор, колхозник бүхэнэй үдэр бүриинь нормые дүүргүүлхэ, тэдэнэй дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха ёhотой.

Колхоз, совхоз бүхэн хүрэхэ хэмжээнэй силоснэ барилга хэжэ тон hаяар дүүргэхын түлөө бүхы хэмжээ абаха уялгатай.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Вахтанговай нэрэмжэтэ Гүрэнэй театрын артист М. Ф. Астангов-Ружниковто СССР-эй арадай артистын хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо тухай

ветскэ театральна искусствын ар туйлай ехэ габьяатай байhа-ь түлөө Е. Вахтанговай нэрэм-театрын артист **Астангов-Ружников Михаил Федоровичто СССР-эй арадай артистын хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо.**

**СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.**

**СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Н. ПЕГОВ.**

осква, Кремль.
55 оной июниин 28.

Портальна шэнэ кран зохёогдобо

НИНГРАД, июниин 28. С). Табан тонно ашаа үргэхэ эй портальна кран ашаа үр-ын түхеэрэлгэнүүдые бүтээн гар- С. М. Кировэй нэрэмжэтэ за- бүтээгдээд, туршагдажа дүү- Электрическэ 8 двигательнүүд-энэ агрегат 140 тонно шахуу үүртэй юм. Энэ агрегадай үндэ- 41 метр болоно.

Шэнээр зохёогдоhон энэ кран юугээрээ hайн бэ гэхэдэ, хэдэ хэдэн хүдэлмэри нэгэн доро бүтээжэ шадаха байна.

Заводой конструкторнууд А. Ланг, А. Мазовер, Г. Сушанский, С. Васьков болон бусад шэнэ кран зохёолгодо хабаадалсаа.

Гахайн мяха үйлэдбэрилгые ехэдхэхын түлөө социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ тухай колхозуудай, совхозуудай ба туhалбариин ажахынуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ

Гахай үсхэбэрилгын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай

ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нүхэд!

Малажалай продуктнуудые улам ехээр үйлэдбэрилдэг болохо тухай КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй гаргаhан тогтоол манай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхи үүсхэлые улам дээшэлүүлбэ. КПСС-эй ЦК-гэй Пленумээр табигдаhан зорилгонуудые хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд 5—6 жэлэй турша дотор бэшэ, харин болзорhоонь холо урид— 2—3 жэл соо дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй.

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленум мяха хоёр—хоёрhоо үлүү дахин ехээр абадаг болохо, тэрэ тоодо гахайн мяха нилээд ехээр абаха зорилго табиhан юм. Манай республикын колхознигууд ба колхозницанууд, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд өөhэдынгөө арга боломжонуудые хаража үзөөд, урда жэлэйхидэ орходоо энэ жэлдэ гахайн мяха 2,4 дахин ехээр абахаар хараалба.

Республикымнай олохон колхозууд, фермэнүүд ба гахай үсхэбэрилгын түрүүшүүл өөhэдынгөө ажалые hайжаруулха талаар бии байhан арга боломжонуудаа бодото hайнаар хэрэглэнэ. Жэшээлхэдэ, Байкало-Кударын аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз үнгэрhэн жэлдэ хахалагдадаг 100 гектар газар бүхэндэ 9,6 центнер гахайн мяха абаhан байна. Мүн энэ аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз—7,8 центнер мяха абаба. Прибайкальска аймагай «Путь к коммунизму» колхоз энэ жэлдэ 130 гахай шахажа, тэрэнэйнгээ 104 толгойень гүрэндэ тушааба. Тэдэнэйнь толгой бүриин амидын шэгнүүр 80 килограмм хүрөөhэн. Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхоз 100—100 килограмм амидын шэгнүүртэй 62 гахай шахажа, гүрэндэ тушааба.

Гахайнуудые шахаха ба поршоонхонуудые тэжээхэ талаар малажалай фермэнүүдэй олохон хүдэлмэрилэгшэд ехэ амжалта туйлаhан байна. Тарбагатайн аймагай «Победа» колхозой гахайшан П. И. Григорьева энэ жэлдэ даажа абаhан эхэ гахай бүхэнhөө 8—8 поршоонхо абаа, мүн 49 гахай шахаhан байна. Тэдэнэйнь 38 толгой тус бүриин 111 килограмм амидын шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагдаба. Кабанскын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гахайшан Е. П. Трудовая эхэ гахай бүхэнhөө дунда зэргээр 10—10 поршоонхо абаа, мүн 53 гахай шахаhан байна. Тэдэнь тус бүриин 93 килограмм амидын шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагдаба.

Зүгөөр республика дотороо абажа харахада, гахай үсхэбэрилгэ тон хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Олохон колхозуудта олон гахай үхэнэ, hубайрна, иишэ тиишэнь худалдагдана. Эгээл иимэhээ республика дотор гахайнуудай тоо толгой тон ааляар ургана, олохон колхозуудта гахайнуудай тоо толгой үсөөрhэн байна, гахайнууд тон үсөөнөөр шахагдана.

Энэ юун дээрэhээ болоноб гэхэдэ, олохон колхозуудай ба МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд гахай үсхэбэрилгые тооногүй, ажахынгаа энэ hалбариие хүгжөөхын тула шухала хэмжээнүүдые абанагүй, гахай үсхэбэрилгэдэ ябадаг зарим хүдэлмэрилэгшэд даалгагдаhан ажалдаа хайша хэрэгээр хандана. Гахайн мяха нилээд ехээр абадаг болохын тула эгээн түрүүн эхэ гахай бүхэнhөө поршоонхо улам олоор абажа, тэдэнээ hайнаар түлжүүлжэ, шахагдаха хүрэтэрынь тэжээхэ ёhотой болоно.

Нүхэд, гахай үсхэбэрилгын хүдэлмэришэд!

Бидэнэр, гахай үсхэбэрилгын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшад, өөhэдынгөө ажалые зүбшэн хэлсэжэ үзөөд, гахай үсхэбэрилгые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ ба гахайн мяха ехээр абадаг болохын тулада республика дотороо социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе гэhэн уряатайгаар колхозуудай, совхозуудай, туhалбариин ажахынуудай ба гахай шахадаг пунктнуудай бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандана6ди.

Республика доторoo дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсохо зуураа, бидэнэр гахайн мяха ехээр абахын тулада өөhэдынгөө урда табигдаhан зорилгонуудые болзорhоонь урид амжалтатайгаар дүүргэхэ байнабди.

1956 ондо гахайнуудаа хоёр дахин түрүүлжэ, эхэ гахай бүхэнhөө 16—18 поршоонхо абая гэжэ бидэнэр уряалнабди. Шахагдаха ёhотой эхэ гахайе нэгэ дахин түрүүлжэ, бүхы дээрэнь поршоонхо олоор абаха ёhотойбди.

Колхоз бүхэн гахай олоор шахаха арга боломжотой. Гэбэшье, энэ арга боломжонуудаа олохон колхозууд хэрэглэнэгүй, гахай тон үсөөнөөр шахана, туранхай өөдэгүй гахайнуудые гүрэндөө тушаадаг байна. Энээнэй эсэстэ колхоздошье, гүрэндэшье ехэ гарза болоно.

Нүхэд, гахай үсхэбэрилгын хүдэлмэрилэгшэд!

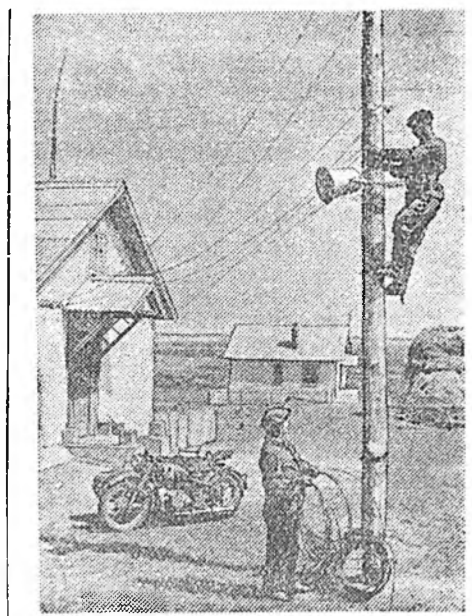
Эхэ гахай бүхэнhөө энэ жэлдэ 6—6 поршоонхо абажа, тэдэнээ 600 килограмм ниитэ шэгнүүртэй болоторынь шахаад, гүрэндэ тушаахые, мүн 1956 ондо эхэ гахай бүхэнhөө 8—8 поршоонхо абажа, 1000 килограмм ниитэ шэгнүүртэй болоторынь шахаад, гүрэндэ тушаахые бидэнэр уряалнабди.

Гахай үсхэбэрилхын тула бата найдамтай тэжээлэй база байгуулая гэhэн уряатайгаар бидэнэр колхозуудай ба совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ хандана6ди. Эхэ гахай бүхэндэ эдеэшэhэн буурсагуудтай кукурузаар 2 тоннohoo бага бэшэ силос дараха, мүн тэрэшэлэн бүхы гахайнуудтаа хүсэд хүрэхэ тэжээлэй запас бии болгохо; үбэлэй үедэ гахайнуудай байха дулаан hайн байрануудые түхеэрхэ, гахай үсхэбэрилдэг бүхы томо томо фермэнүүдтэ ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха ёhотой гэжэ дурадханабди.

Манай хабаадалсаhан энэ зүблөөн дээрэ гахай үсхэбэрилгын түрүүшүүл өөhэдынгөө ажалай дүй дүршэл тухай гахай үсхэбэрилхэ ба тэдэниие hайнаар шахаха талаар хайшан гэжэ амжалта туйладаг байhан тухайгаа хөөрэжэ үгэбэ. Тэдэнэй дүй дүршэлые ба эрдэм наукын туйлалтануудые шадабаритайгаар хэрэглэжэ, гахай үсхэбэрилгын хүдэлмэрилэгшэд малажалай энэ шухала hалбариие түргэнөөр гээгдэлhээнь гаргаха зэргэтэй. Ушар иимэhээ бидэнэр, зүблөөндэ хабаадагшад, гахай үсхэбэрилгын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхыень, гахайнуудые hайнаар харууhалха, эдеэлүүлхэ талаар захяа заабари хододоо үгэжэ байхыень, ажал дээрээ гараhан дутагдалнуудые усадхаха хэрэгтэнь тэндэхи хүдэлмэрилэгшэдтэ саг үргэлжын туhаламжа хүргэжэ байхыень хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые уряалнабди.

Нүхэд колхознигууд, колхозницанууд, совхозуудай ба туhалбариин ажахынуудай хүдэлмэрилэгшэд, нүхэд малажалай мэргэжэлтэд! Ниитынгээ малажалые амжалтатайгаар хүгжөөхын ба мяха ехээр абадаг болохын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхыемнай бидэнhээ арад зон, гүрэн түрэмнай хүлеэжэ байна. Гахай үсхэбэрилгын нэгэшье гээгдэнги фермын, нэгэшье гээгдэнги хүдэлмэрилэгшын бидэнэй дунда байхагүйн тула бүхы хүсөө гаргаябди. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолоор үгтэhэн даалгабариие болзорhоонь урид дүүргэхын тула хамаг шадалаараа оролдоёбди.

Нүхэд! Гахай үсхэбэрилгээ амжалтатайгаар хүгжөөхын тула бидэнэр бүхы арга боломжотойбди. Гахай үсхэбэрилгын хүдэлмэрилэгшэд өөhэдынгөө үмэнэ табигдаhан зорилгонуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, хүдөө ажахын үйлэдбэрилгые хүгжөөхэ хэрэгтэ, социалистическэ Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам бэхижүүлхэ ба советскэ арадай ажана hайн байдалые улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ өөhэдынгөө хубитые оруулха байhаниинь лабтай.

Казахска ССР. Кокчетавска областиин тарянажалай шэнэ совхозуудта ехэ хэмжээнэй барилга хэгдэжэ байна. Богони болзор соо ажаhуудалай, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай олон гэр байра баригдаа. 1954 ондо эмхидхэгдэhэн «Целинные» гэжэ совхоздо долоон жэлэй hургуули, столово нээгдээ. Совхозой центр радиотай болгогдожо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Целинные» гэжэ тарянажалай совхоздохи Комсомольская үйлсэдэ монтёрнууд А. В. Беликов, Т. Д. Гавриленко репродуктор тодхожо байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Ороной предприятинуудта

Фрезернэ станогуудые бүтээдэг горьковско завод ороной машина бүтээлгын предприятинуудтахи автоматическа лининүүдтэ хэрэглэгдэдэг түхеэрэлгэнүүдые бүтээжэ эхилбэ. Шүрэб мушхаха олон автомадууд эндэhээ эльгээгдээ. Иимэ машина бүхэн минута соо 50 шүрэб мушхаха хүсэтэй юм.

* * *

Молодутска лёной заводой (Калининска область) үйлэдбэриин корпусууд баригдажа дүүрэбэ. Мүн тэрэ заводто хэрэглэгдэхэ шэнэ түхеэрэлгэнүүд хабсаргагдаа. Тус предприяти жэл соо 6 мянган тонно лён үйлэдбэрилхэ юм. Вышневолоцко районд мүн лэ лёной завод баригдажа байна. Кировскэ районой Черногрязьска лёной завод шэнэлэн зохёогдоно. Энэ предприятиин хүсэн 40 процентээр ехэ болохо юм.

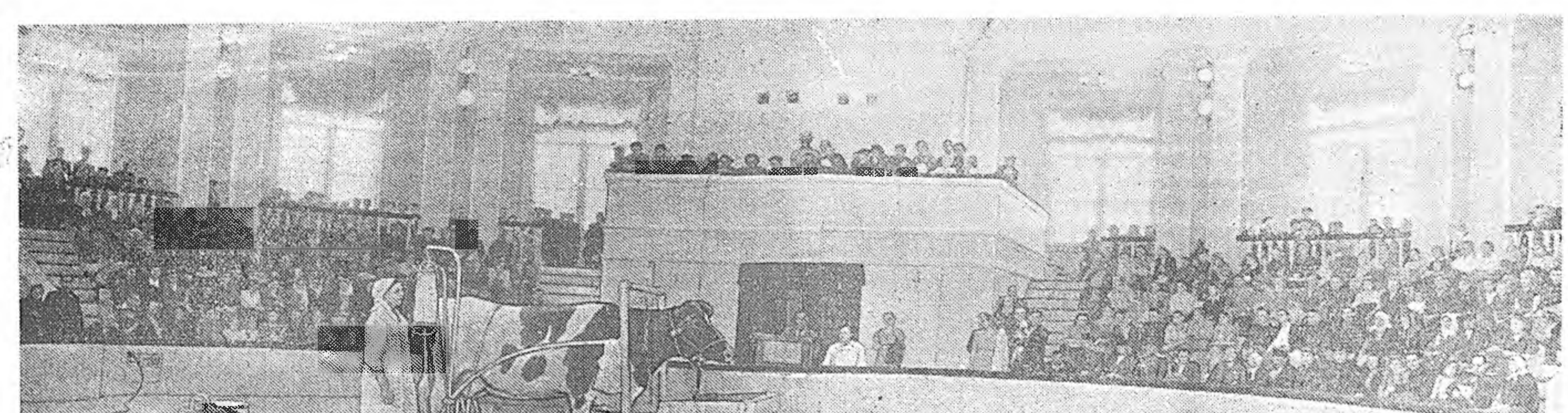
* * *

Гэр барилгын Сегежскэ комбинадта модо хюрөөдэлгын шэнэ цех түхеэрэгдээ. Модо хюрөөдэхэ хүсэ ехэтэ 4 рама хабсаргагдажа байна. Эдэ раманууд hарын туршада үдэр бүри хоёр халаан соо хүдэлбэл тус бүридөө 10 мянган кубометр модо тайраха хүсэтэй юм. Эдэ рамануудай ашаглалгада оруулагдахада предприятиин үйлэдбэриин бүтээсэ хоёр дахин дээшэлхэ байна.

* * *

Реактивна түхэлэй двигателеэр хүдэлхэ катер Костромской судомеханическа заводто бүтээгдэбэ. Судныи оёорынь хабтагар юм. Тиимэhээ модо шулуун дээгүүр, гүйхэн уhатай газараар hаадгүйгөөр гараха шадалтай байна. Иимэ катер гүйхэн уhатай гол мүрэнэй эхиндэ, модо урадхуулга дээрэ амжалтатайгаар хэрэглэгдэхэ байна.

(ТАСС).

Москва. Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ.

Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкые харахаяа ерээшэд, мүн экскурсантнууд «Манеж» павильондо орожо ехээр hонирхоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Манеж» гэжэ павильон. К. А. Тимирязевай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын Московско академиин hүнэй-товарна фермын hаалишан Е. М. Кондратюк үнеэдые hааха арга харуулжа байна.

ТАСС-эй фотохроника

Силоснэ барилгын һара

☆

Барилгаяа таһалдуулжа байна

Энэ жэлдэ үбһэндэ оротор силоснэ барилгануудые яабашье дүүргэхэ гэжэ Иволгын аймагай колхозууд шиидэһэн юм. Теэд тэдэ шиидхэбэринүүд хэрэг дээрээ бэелүүлэгдэнэгүй. Юуб гэхэдэ, июниин 25-най мэдээгээр аймагай колхозуудта оройдоол мянга гаран тонныи силоснэ 9 барилга дүүргэгдэһэн байгаа. Харин 4210 тонныи 19 барилга һая захалжа гү, али хүдэлмэринь хахадлажа байнхай.

Үбһэ хуряалгын эхилтэр үсөөхэн хоног үлэбэ. Теэд барилгын хүдэлмэри шамдуулагданагүй. Эндэхи колхозуудта силоснэ барилга яахадаа удааруулагданаб гэхэдэ, МТС-эй газар малталгын машинанууд хэлэшэгүй муугаар ашаглагдана. Жэшээлхэдэ, Иволгын МТС-тэ «ОМ-202» гэжэ хүсэ ехэтэй нэгэ экскаватор, нэгэ бульдозер, 3 скрепер бии аад, бүтээсэ багатайгаар хүдэлгэгдэнэ, ехэнхидээ миин хэбтүүлэгдэнэ. Экскаватораар бүхэли хабар, зундаа гурбан колхозуудта оройдоол хоёр—хоёр силоснэ нүхэнүүд малтагдаһан байна. Хэрбээ хүсэ ехэтэй энэ машиные дүүрэн хүсөөрнь хүдэлгөө һаа, энэ хүдэлмэриие оройдоол хэдэхэн үдэр соо дүүргэхээр байгаа. МТС-эй бульдозер «3-я пятилетка» колхоздо абаашагдаад, 3 траншейн нүхэ малтаад миин байлгагдана. Мүн скреперүүдшье мүртэйгөөр хүдэлгэгдэнэгүй. Эгээл энэ ушарһаа боложо колхознигууд болон колхозуудые шефтээ абаһан предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд силоснэ нүхэнүүдые гараараа малтаха баатай болоно.

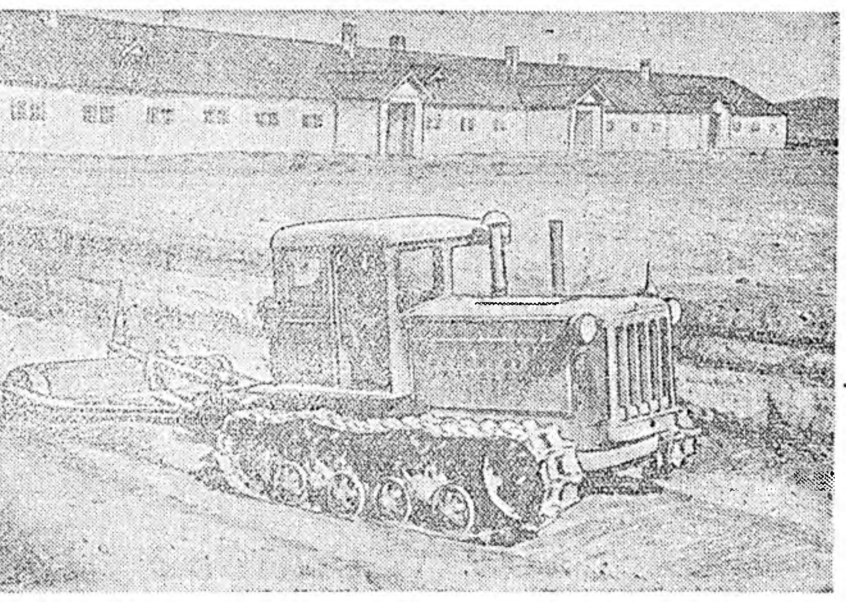
Эдэ машинануудай хүдэлмэриие хүтэлбэрилжэ байха ёһотой МТС-эй техник-барилгаша нүхэр Бурдуковский бүхэли хабартаа өөртөө гэрэй модо отолжо, сагаа үнгэргөө. Мүнөө силоснэ барилгын таһалдуулагдажа байхадашье, тэрэ һанаагаа зобонгүй гэрээ барижа байна. Нүхэр Бурдуковский Андреевэй нэрэмжэтэ колхоздо түрүүлэгшээр ябаха зуураа, ажалыень хойшо татадаг, архидадаг байһан дээрэһээ хүдэлмэриһөө гаргагдаад, МТС-тэ техник-барилгаша болоһон юм. Ажал ябуулжа шадахагүй, хубиингаа хэрэгые хараад лэ архидажа ябадаг энэ «хүтэлбэрилэгшэ» саашадаа хүдэлмэри бүтээхэ гү гэжэ Иволгын МТС-эйхидэй хаража үзэхөөр саг болоо.

Гансал МТС-үүдэй механизмын муугаар хэрэглэгдэдэг, техник-барилгаша нүхэр Бурдуковскиин ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандадагай гэмээр Иволгын аймагай колхозуудта силоснэ барилга таһалдажа байна. Энээнэй түлөө МТС-эй дирекци ехэхэн зэмэтэй.

С. Иволгин.

Силоснэ барилгануудые бүхөөр, олон жэлдэ байхаар хэхэ

☆ ☆

Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэлдэ 2000 тонно кукурузын силос дараха юм. Тэрэнэй тула 8 траншей шэнээр барижа байна. Энэ ажал ехэтэй хүдэлмэридэ Ехэ-Кударын МТС-эй механизаторнууд туһална. МТС-эй тракторист Гончик Цыретаров траншей малталгада эрхимээр ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Цыретаровай агрегат траншей малтажа байна. Саада таладань—шулуугаар баригдажа байһан үнеэдэй байра.

А. Мантаевай фото.

Нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ

ДЕСЯТНИКОВО. (**Манай корреспондентһээ**). Тарбагатайн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз силоснэ барилгануудые амжалтатайгаар ябуулжа байна. 7300 тонно силосэй багтаха траншейнүүдые бариха түсэбтэй тус колхозойхид энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр оролсоо. Силоснэ барилгын тусхай бригада хүдэлмэрилнэ. Энэ бригадын 40 гаран гэшүүд үдэрэйнгөө даалгабариие үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, нүхэр К. Григорьевой барилгын бригадын гэшүүд Е. Гордеев, И. Наталин, А. Пыкин гэгшэд 150 процент хүрэтэр даалгабаряа дүүргэнэ.

Тэрэшэлэн эндэ шефскэ туһаламжа хүргэдэг Улан-Удын горкомхозой хүдэлмэрилэгшэд силоснэ барилга дээрэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Мүн Тарбагатайн МТС-эй 25 механизаторнууд силоснэ барилга дээрэ хүдэлмэрилжэ, 2000 тонно силосэй траншейнүүдые барижа дүүргэбэ.

Силоснэ барилгын һарые эмхитэйгээр эхилһэн тус колхозойхид июлиин 10 хүрэтэр 144 траншейнүүдые малтажа, 7300 тонно силосэй багтаха траншейнүүдые барижа дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй.

Эрхим шефүүд

...Июнь һарын наратай дулаахан нэгэ үдэр. Колхозой центрын зүүн тээ байдаг малай фермын газаагуур тэргэтэйшье, машинатайшье хүнүүд ябажал, ябажал байна. Тэндэ шэнээр баригдажа байһан силоснэ траншейн хажууда хүнүүд бүришье олон. Машинанууд шулуу асаржа буулгаад, яаралтайгаар саашална. Траншейн нүхэн дээрэ зарим хүнүүд шабаршье худхана, зарим хүнүүд шулуушье зөөжэ ябана. Шулуушад нүхэд Шитин, Медведев, Павлов гэгшэд траншейн хана бодхоожо, ехэл яаралтайгаар хүдэлмэрилжэ байхань харагдана.

Энэ үедэ колхозой центрһээ хүнгэн машина тооһо бурьюулһаар дүтэлэн ерэжэ, барилгашадай хажууда зогсобо. Машинаһаа 3 хүн гараад, барилгашадые мэндэшэлнэ.

— Зай барилгашад, хүдэлмэримнай хэр ябажа байнаб, июлиин 5 болотор түсэбөө дүүргэхэтнай гү?— гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Дагба Очиров барилгашадһаа асууба.

— Дүүргэхэ даа, дүүргэхэбди. Бидэнэршни, хүдэлмэришэн зон хадаа хэлэһэндээ хүрэхэл байхабди,— гэжэ барилгашадай нэгэн хүхюутэйгээр харюусана.

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Дагба Очиров, Улан-Удын мелькомбинадай директор Михаил Тропов, барилгын прораб Николай Шорычев гэгшэд барилгашадтай удаахан хөөрэлдэһэнэйнгээ һүүлдэ бусаад һэн. Энэ үдэр мелькомбинадай директор нүхэр Тропов эльгээһэн хүдэлмэришэдтэйгөө хөөрэлдэхэ гэжэ зорюута колхоз ерэһэн байгаа.

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозые шефтээ абаһан мелькомбинадай коллективэйхид силоснэ барилгадань колхоздо ехэ туһа хүргөө. Июниин 1-һээ эхилжэ 35 хүн ашаанай хоёр автомашинатай ерээд, саг үргэлжэ хүдэлмэрилжэ, хамта 1000 тоннын багтаамжатай силоснэ барилгануудые дүүргүүтэй байна. Хоёр набтар башни, 100—100 тоннын багтаамжатай 4 таһалгатай силоснэ нэгэ траншей дүүргэгдэжэ байнхай. Силоснэ барилганууд олон удаан жэлдэ байхаар, шулуугаар ханалагдажа баригдана.

Ц. Санданов.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Почто зөөлгые һайжаруулха

Түнхэнэй аймагай «Путь Ленина» колхоздо почто саг соогоо асарагданагүй. Колхознигуудай захиһан газетэ, журналнууд Жемчугэй почтын отделенидэ ерээд, хэдэн хоногоор, обоо бухал сугларшоод хэбтэдэг. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, колхозой хүтэлбэрилэгшэд почто зөөхэ тусхай хүниие томилногүй. Почтые энэ тэрэ дайралдаһан лэ хүндэ хэдэн хоног соо зөөлгөөд лэ болишоно.

Жэшээлхэдэ, тусхай почтальоной үгы дээрэһээ апрель һара соо 15 хоног почто асарагдаагүй байгаа. Мүнөө июнь һарын гараһанһаа хойшо колхознигууд газетэ, журналнуудаа мүн лэ абахаяа болишоо.

Жемчугэй почтын отделениие даагша тусхай почтальониие бии болгогты гэжэ «Путь Ленина» колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ хэдэ дахин хандаһан байна. Теэд. энээн тухай тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд (парторганизациин секретарь нүхэр Хальбаев) анхаралаа табинагүй.

Б. Бирбаев.

Кино харуулгые һайжаруулха

Улан-Удын Пригороднэ районой «Луч» гэжэ клубта кинокартина ехэ муугаар харуулагдана. Кино харуулгань саг соогоо захалнагүй, заримдаа хожомдоно. Мүн киногой гаража байха үедэ лентэнүүдынь ходо таһаржа, ехээр һаатана.

Жэшээлхэдэ, майн 28-най үдэшын 6 часһаа тус клуб соо «Овод» гэжэ кинокартина харуулагдаха байһан аад, заагдаһан сагһаа ехэ хожомдожо захалаа. Мүн энэ сеансын дүүрэтэр лентэнүүдынь аяар 7—8 дахин таһарһан байна.

П. Нимаев.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Хүлеэтэй хүн тухай"

Манай газетын июниин 18-най номерто гараһан «Сатирын буланда» дээрэ дурсагдаһан гаршагтай бэшэг толилогдоһон юм. Тэрэ бэшэг соо Түнхэнэй аймагай Жемчугэй сельпогой түрүүлэгшэ Манзаровай архидадаг, гэр бүлынхидтөө ба бусад хүнүүдтэ хэрзэгы шэрүүнээр хандадаг тухай хэлэгдэһэн байгаа.

Хэмжээ абахынь тулада энэ бэшэг Түнхэнэй аймсоведэй гүйсэдкомдо эльгээгдээ һэн. Дээрэ дурсагдаһан бэшэг соохи баримтануудай бултадаа үнэн зүб байһан тухай манай редакцида тэндэһээ мэдээсэбэ. Сельпогой түрүүлэгшэ Манзаровай архидадаг ба хуули буса ааша гаргадаг байһанайнь түлөө КПСС-эй айкомой бюро тэрээндэ шанга выговор соносхобо.

Президент Титые СССР-тэ ерэхыень уриһан тухай Югославска хэблэлэй мэдээсэл

БЕЛГРАД, июниин 28. (ТАСС). Югопресс агентство иигэжэ мэдээсэнэ:

Республикын президент Иосип Броз Титые Советскэ Союзда ерэхыень һаяхан боложо үнгэрһэн югославо-советскэ хэлсээнүүдэй үедэ Советскэ Союзай түлөөлэгшэд уриһа байгаа гэжэ һайн мэдэхэ хүнүүдһ эли болобо.

Энэ уряалыень президент Ти хүлеэн абаа гэжэ мүн лэ эдэ хүнүү һээ эли болоһон байна.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Малшадай ажал тон хүндэтэй

Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые туйлай ехэ дэбжэлтэтэйгээр хүлеэн абажа, ниитын малажалые ойрын жэлнүүдэй туршада бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ, малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхэ, эдлүүриингээ газарай 100 гектар бүхэнһөө малажалай продуктнуудые улам ехээр үйлэдбэрилэн абадаг болохо зорилгоор Курумканай аймагай колхозууд тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байна.

Энэ хараалһан хэмжээ-ябуулганuудаа бодотоор бэелүүлхын түлөө аймагай ажалшад, малажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэд мүнөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ. Адуу малайнгаа үүлтэрые эрид һайжаруулхын, тэдэнэй тоо толгойе дам олошоруулхын, ашаг шэмыень улам дээшэлүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөөн эндэхи малшадай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй.

Ойрын жэлнүүдэй туршада үнеэдэйнгээ ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхын түлөө, үнеэн бүриһөө улам ехэ һү һаадаг болохын түлөө малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй ямараар тэмсэжэ байһые **«Курумканай колхозник»** газетэ яһала дэлгэрэнгыгээр харуулна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Абаһан уялгануудаа хэр зэргээр бэелүүлжэ байһан тухайдаа, ажал хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухайда һаалишадай, фермэ, гүүртэнүүдые даагшадай, малажалай бусад хүдэлмэрилэгшэдэйшье бэшэһэн корреспонденци, статьянуудые номер бүхэндөө шахуу энэ газетэ мүнөө толилжо байдаг.

«Минии хүдэлмэриин дүй дүршэл» гэһэн статья энэ газетын июниин 8-най номерто толилогдоо.

«һаалишанаар хүдэлхэ гээшэ тон хүндэтэй хэрэг. 1934 онһоо хойшо колхоздоо һаалишан ябанаб, гурбан жэл удаагуур үүлтэртэ малай фермэдэ хүдэлмэрилнэб...—гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой племенной фермын һаалишан Дарима Раднаева эндэ бэшэнэ,—**1955 оной 8 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1138 литр һү һаагааб. Харин үнгэрэгшэ жэлэй энэ үе соо үнеэн бүриһөө оройдоо 425 литр һү һааһан байгааб».**

Энэ амжалта яагаад туйлаһан тухайгаа нүхэр Раднаева хөөрэнэ.

«Зоотехническэ заабаринуудые наринаар лэ сахиха хэрэгтэй, — гэжэ тэрэ бэшэнэ,—**һаахынгаа урда тээ үнеэдэйнгээ дэлэндэ массаж хээд, тэрэнииень угаажа, хуурай аршуулаар аршадагбди. Тугалнуудаа эхэһээн һалгаажа түлжүүлнэб, энэ үнэхөөр түрүү арга юм.**

Малажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ түрүү һаалишадай, эрхим һайн малшадай ажал хүдэлмэриин дүй дүршэл тухайда аймагай газетэдэ үгтэһэн һонирхолтой материалнуудай угаа туһатай байһаниинь арсалтагүй.

«Курумканай колхозник» газет һаалишадай мүрысөөндэ ехэ анхар лаа хандуулна. Мүрысөөнэй һара бү риин дүнгүүд газетэдэ толилогдож байдаг. Эдэ бүгэдэ хадаа газетын х дэлмэридэхи һайшаалтай зүйл мүн.

Гэхэ зуура, энэ газетын дутагда лые тэмдэглэнгүйгөөр гарахын арга гүй. Курумканай аймагта илангая хонин олон. Хонид болбол тус айма гай колхозуудай малажалай гол һал бари гэхэдэ алдуу болохогүй байна Партиин ЦК-гэй январска Плену мэй тогтоолтой дашарамдуулан ха раалһан хэмжээ-ябуулганууд дото роо бүгэдэ дээрээ аймагай колхо зууд 5 жэл соо хонидоо 140 мянга толгой хүрэтэр үсхэбэрилхэ, тиих зуураа бүхы хонидойнгоо 80—9 процентые нарин ба нарибтар ноохо той болгохо, эдлүүриингээ газара 100 гектар бүриһөө дунда жэшэ гээр 401 килограмм нооһо абада болохо гэжэ хараалһан байна. Тии гэжэ хониной эрхим һайн шанартай нооһо, тарган мяха элбэг ехээр гү рэндөө тушаадаг болохо, жэлһэ жэлдэ горьтой ехэ олзо доход абада болохо зорилго аймагай колхозуу урдаа табинхай.

«1959 оной октябриин 1-дэ ма най колхоз 30 мянган хонитой бо лохо. Тэдэмнай бултадаа шаху нарин ба нарибтар нооһотой бай ха. Энэ үе соо хонидой нооһо ү лэдбэрилгэеэ 4 дахин ехэ боли хобди. Энэ зорилго бэелүүлж гүйсэд шадахабди» гэжэ Ленинэ нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нү хэр Санжиев энэ газетэдэ бэшэн Хараалһан энэ хэмжээ-ябуулгая хайшан гэжэ бэелүүлжэ эхилһэн ту хайгаа саашань энэ нүхэр хөөрэн Зүгөөр, тус газетэ иимэ материал нуудые газетэдээ тон үсөөнөөр үг нэ. Ниитынгээ хонидые олошоруул үсхэбэрилхэ зорилгоёо аймагай кол хозуудай хэр зэргээр бэелүүлжэ бай һые, абаһан уялгануудаа хонишодо ямараар дүүргэжэ байһые мурта һайнаар харуулдаггүй байһаниин «Курумканай колхозник» газеты ехэ дутагдал мүн байна.

Тэжээлэй бата бэхи база байгуу лангүйгөөр, адуу малаа эрхим һай байраар хангангүйгөөр малажалы бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ, аша шэмые дээшэлүүлхэ асуудал шиид хэхын аргагүй байһаниинь м дээжэ. Тиимэһээ мүн эдэ асуудал нуудшье аймагай газетын саг ү гэлжын анхаралда байха зэргэтэй.

Манай малажалай хүдэлмэрилэг шэд айхабтар харюусалгатай ба хү дэтэй ажал хэжэ байна. Парти ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэ тогтоолые амжалтатайгаар бэелү хэ хэрэг тэдэнэй ажал хүдэлмэрин нилээд дулдыдаха байна. Ушар тии мэһээ аймагай малшадай ажал, т дэнэй хүдэлмэриин дүй дүршэл т хайда газетэ бүхэн хододоо бэшэх байха уялгатай.

Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ дээрэ

„Совхозууд" гэжэ павильоной шэнэ экспонадуud

Орон дотор хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо талаар парти, правительствын хараалһан шиидхэбэри соо совхозууд шухала һуури эзэлнэ.

Орооһо, мяха, һү абаха, шубуу үсхэбэрилхэ арга боломжо совхозуудта үнэхөөрөө барагдашагүй. Социалистическэ промышленностиин саг үргэлжын туһаламжада түшэглэн, тэдэнэр тарияанайнгаа ажахые хэлбэриишэгүйгөөр үргэдхэхэ, малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, хони үсхэбэрилгэ, сад тарилга ба бусад һалбаринуудые хүгжөөхэ бүхы арга боломжотой.

Түрүү дүй дүршэлэй бодото һургуули—Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкын экскурсантнууд ба эндэ орогшодой совхозуудые ехээр һонирхон хаража байһаниинь гайхалтай бэшэ.

«Совхозууд» гэжэ павильон үшөө үнгэрэгшэ жэлдэ олониитын анхаралые татажа, тэрэниие олон зуу мянган хүн хаража гараһан байна. Энэ жэлэй выставкын нээгдэхэ үе хүрэтэр тэрэ хадаа олон тооной шэнэ экспонадуудаар баяжаа. Тэрэнэй стенднүүд дээрэ газартаряалангай ба малажалай ашагые дээшэлүүлхын түлөө, экономическа эрхим показательнуудай түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ, энэ хүндэтэ эрхэ олоһон выставкын шэнэ хабаадагшад тухай харуулһан материалнууд бии болоо. Казахска ССР-эй Акмолинска областиин «Свободный», Алтайска хизаарай «Романовский» ба «12 лет Октября», Челябинска областиин «Бурный», Казахска ССР-эй «Северный» гэжэ таряанай совхозууд, Омско областиин «Нижне-Иртышский», Московско областиин «Красная пойма» гэжэ малажалай совхозууд, Узбекскэ ССР-эй «Хазарбаг», Алуштинска эфиромаслична, Симферопольско тамхинай ба бусад олон техническэ культурануудые ургуулдаг ажахынууд выставкэ дээрэ түрүүшынхеэ харуулагдана. Московско областиин «Караваево», «Никоновское» гэжэ совхозууд, Омско областиин «Черлакский» ба бусад шэнэ показательнуудтай экспонадуудтайгаар харуулагдана.

Эдэ ажахынууд бүгэдэарадай харалгада юутэйгээр ерэбэб? Совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй гол шухала зорилго хадаа газараа эрхимээр элдүүрилэн ашаглаха, 100 гектар газарһаа хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абаха, продукциин единицэ бүхэндэ мүнгэ ба ажал гаргашалгые багадхаха болоно гэжэ мэдээжэ. Эдэ зорилгонуудые шиидхэхын түлөө тэмсэлдэ туйлаһан амжалтануудые мүнөө жэлдэ «Совхозууд» гэжэ павильондо табигдаһан зүйлнүүд тодорхойлхо байна.

Жэшээнь, Московско областиин «Красная пойма» гэжэ ехэхэн совхозые абажа харая. Тэрэнэй фермэнүүдтэ хоёр мянга гаран эбэртэ бодо мал, тэрэ тоодо 1100 үнеэд бии. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй һүүлээр энэ коллектив хэдэн жэлэй туршада гээгдэжэ ябаһан ажахыгаа гүйсэд шэнэдхэн табяа. Тэжээлэй бата бэхи база байгуулха, холмогорско ба остфризска үүлтэрэй залуу малнуудые асарха, һаамхай үнеэдэй тоо олошоруулха, фермэнүүдтэхи хүдэлмэринүүдые механизацилха талаар хэмжээ-ябуулганууд абтаа. Мүнөө совхоздо элдүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 31 үнеэн тоологдоно. Үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 3822 килограмм һү һаажа, энэ ажахы 1960 ондо үнеэн бүриһөө 3500 — 4000 килограмм һү һаадаг болохо гэжэ РСФСР-эй хара бэшэ хүрьһэтэй газарай совхозуудые уялгалһан КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэриие болзорһоонь урид бэелүүлээ. Мүн энэ областиин «Никоновское» гэжэ совхозой үнеэдһээ бүри ехэ һүн һаагдана. Энэ совхоз 1948 ондо үнеэн бүриһөө 3334 килограмм һү һааһан байгаа һаа, 1951 ондо 6200 ба 1954 ондо 6450 килограмм һаагаа. Зарим түрүүшүүл бүри ехэ һү һаагаа. Даажа абаһан арбан үнеэдэйнгээ тус бүриһөө 7173 килограмм һү һааһан һаалишан Социалистическэ Ажалай Герой А. П. Касаткинагай амжалта стенд дээрэ харуулагдана.

Хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохын түлөө тэмсэлэй амжалтанууд үйлэдбэриин бүтээсын ургалтатай, продукциин өөрынь үные химдаруулгатай таһаршагүй холбоотой. Энээнэй гол шухала байһые нүхэр Н. С. Хрущев тэмдэглээ һэн. Баруун-Хойто зүгэй областьнууд болон автономно республиканууддай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Ленинградска зүблөөнэй урда тээ Волосовско районой «Сельцо» гэжэ совхозой директортэй хөөрэлдэхэ зуураа, нүхэр Хрущев иигэжэ хэлээ. «Гансашье продукци ехээр абаха бэшэ, харин гаргашалһан ажалдаа тэрэниие ехээр абадаг болохомнай шухала байна».

Энэ гол шухала зорилгые түрүү ажахын яажа шиидхэдэгые ороной ехэ промышленна центр—Магнитогорскһоо 25 километртэ, Челябинска областьдо байгаа «Буранный» гэжэ таряанай совхозой табиһан шэнэ материалнууд эли тодоор гэршэлнэ. «Буранный» совхозой коллектив хүдөө ажахын үйлэдбэриин бүхы һалбарида механизаци нэбтэрүүлхэ талаар тон ехэ хүдэлмэри хээ. Энээнэй ашаар ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлжэ, продукциин өөрынь үнэ химдараа. Машинанууд болон механизмуудые шадамараар хэрэглэһэнэй ашаар үнгэрэгшэ жэлдэ таряанажалда ябаһан хүдэлмэришэн бүхэндэ 1170 центнер гэхэ гү, али 1951 онойхидо орходоо хоёр дахин ехэ орооһо таряан абтаа. 10 мянга гаран гектар тарилгын талмай дээрэһээ га бүриин 16,5 центнер орооһон хуряагдаа. Центнер орооһоной өөрынь үнэ 20 түхэриг 70 мүнгэн болоһон байна. Гансахан механизированнэ тогууд дээрэ таряагаа сэбэрлэдэг болоһоной ашаар совхоз 211.700 түхэриг мүнгэ алмаа. Хамта 21 мянган хүнэй нэгэ үдэр соо хэхэ хүдэлмэри алмагдаһан байна. 1952 ондо центнер орооһо сэбэрлэлгэдэ—2 түхэриг 10 мүнгэн, хатаалгада—2 түхэриг 70 мүнгэн гаргашалагдаһан байгаа һаа, 1954 ондо 1 түхэриг 50 мүнгэн ба 1 түхэриг 60 мүнгэн гаргашалагдаа.

Олон шэнэ совхозууд шэнэ газар ашаглалга дээрэ гайхамшагта амжалтануудые туйлаад, тэрээн дээрэһээ баян ургаса ургуулжа байна. Тэдэнэй нэгэн хадаа байгша ондо выставкэдэ хабаадалсажа байһан Алтайска хизаарай «Романовский» гэжэ таряанай совхоз болоно. Энэ совхозой коллектив 20.500 гаран гектар шэнэ газар эдлүүрилээд, ехэ талмай дээрэ орооһото культурануудые тарижа, 316 мянга гаран пүүд таряа гүрэндөө үгөө. Совхозой 15 эрхим хүдэлмэрилэгшэд выставкэдэ хабаадалсахаар баталагдаба. Элдүүрилһэн бүхы 1739 гектар газарһаа га бүриин 18,67 центнер шэниисэ хуряаһан тракторист Степан Мосолов, 1900 гектарһаа га бүриин 19,03 центнер шэниисэ абаһан тракторист Измаил Незямов болон бусад түрүүшүүл тэдэнэй тоодо оролсоно. Үнэ багатайгаар продукци үйлэдбэрилдэг болохын түлөө нүхэд Мосолов, Незямов гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

«Совхозууд» гэжэ павильондо орогшод мүн нэгэ онсо шухала шэнэ темэдэ анхаралаа хандуулна. Энэ хадаа кукуруза ба совхозно үйлэдбэридэ тэрэнэй эзэлдэг һуури тухай темэ болоно.

Тэжээлэй бата бэхи база байгуу хын түлөө оролдодог түрүү ажахы нуудай туйлаһан амжалтануудые ха руулһан олон тоото зүйлнүүд стенд табигданхай. 1954 ондо № 33 «Вос ход» гэжэ морииной завод 379 гекта талмайһаа 200 шахуу пүүд кукуру зын ургаса хуряагаа. Энэ ажахы выставкэдэ хабаадагшадые кукуру ургуулдаг өөрынгөө дүй дүршэлтэ танилсуулна. Тус заводой хүдэлмэ ришэд кукурузын баян ургаса аба хын түлөө агротехническэ хэдэ хэдэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлэ. Тэдэ хадаа август һарада предплуж нигтай плугуудаар намарай пар ха халалга, тарилгын урда тээ 15 санти метр гүнзэгыгөөр хүрьһэ зөөлэрүүл гэ, эрхим шанартай үрэһэ хүрэнг шэлээд, тарилгын урда тээ граноза наар угаалга, квадратно-гнездово аргаар тарилга гэхэ мэтэ болоно. Гадна, ургасые харууһалгада го той анхарал хандуулагдаа һэн. Ку рузын сэсэглэжэ байха үедэ нү нүүдэйнь шоройе гар зэмсэгээр зөө лэрүүлхэтээ хамта хүндэлөөшэ б утааша рууһь хоёр дахин культива ци хэгдэһэн байна. Комбайн хэрэг лэгдэжэ, ургаса богонихон болзор соо, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряагдаһан байна.

«Совхозууд» гэжэ павильоной уужам һаруул залнуудаар ябажа гоё һайхан панно, тэндэ табигдаһан хүдөө ажахын продуктнуудые, документальна экспонадуудые харахадаа, элдэб тоо баримтануудтай танилсахадаа, совхозууд болбол ямар ехэ хүсэн гээшэб гэжэ тэндэ орогшод үнэхөөрөө ойлгодог юм.

М. КЕЛЧЕВСКИЙ.

Үбһэ ногооной һайн ургаса абахын түлөө тэмсэнэ

Һүрбэһэлиг бэетэй, бууралтад гэ- ябаһан һахалтай нэгэ үбгэн Сэ- тын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ хозой конторо соо яаралтайгаар жо ерэбэ.

- Амар сайн!—гэжэ дуугархатай- хамта столдо дүтэлөөд: «Нүхэр үүлэгшэ! Би Молотовой нэрэмжэ- колхоздо ажалладаг республикын лото луговод нүхэр Ефимовтэй лзажа, ажал хүдэлмэри тухайгаа өрэлдэхэ һанаатай аад, тэрэ кол- здо ошохо зүбшөөл таниһаа һура- а ерэбэ гээшэб,— гэбэ.

- Түрүү дүй дүршэлые андалдан хэ, солото хүнэй хэһэн ажалые ажа үзэхэ гээшэ ехэ хүн- эй, һайшаалтай хэрэг даа. Ошо- л ерэхэ болоот гээд, колхозой авленийн түрүүлэгшэ Баир Бад- евич Шагдыровай хэлэхэдэ, тэрэ эн ехэ баяртайгаар толгойгоо до- газаашаа гараа һэн.

- Манай эрхим колхозник, эгээн дэтэй үбгэдэймнай нэгэн — луго- Жамсаран Базарович Жалсараев эл даа, — гэжэ түрүүлэгшэ тэрэ жөөл тухай омгорхон хөөрэнэ.

Монхон толгой гэжэ нютагай ба- н добые үгсэжэ захадань тулаад, тэ хүхэ ногооной гунхалзан бай- нэгэ хүнды руу ороходо, үргэн сабшалангай газар хэдэн олон ометртэ нэмжын харагдана. Тэрэ ар тээшэ заажа:

- Энэл даа, Жамсаран Базарови- най даажа абаһан участок,—гэ- нүхэр Шагдыров энеэбхилэн хэ- э.

Сабшалангай бухы участогууд рэ хара хүхэ үнгэтэй бэеэ хүсэһэн нэ ехэтэй ногоон иишэ тиишээ харан харагдана. Һэрюухэн үдэ- һэбшээндэ үргэн ехэ далай шэн- тэрэ ногоон аалиханаар дол- оно. Һайхан даа. Баясуулжа урма т түрүүлнэ.

—Энэ участогтнай хэды гектар нохоб,—гэжэ асуухада: — 100 га- в гектар болохо байха,—гэжэ тү- лэгшэ харюусана. Тиигэжэ хөө- дэһөөр ябатарнай хээр мори уна- үнөөхил Жамсаран үбгэмнай энние угтан хажуудамнай ерэбэ.

-Амар сайн! — гэлдэн мэндые лдажа танилсаад, Жамсаран зрович Жалсараевтай сабшалан аруулха талаар хэһэн хүдэлмэ- хайнь хөөрэлдэһэн байнабди.

-Би мүнөө жэлдэ 120 гектар саб- н даажа абаад, энээн дээрээ хү- э байнаб. Тиихэдээ респуб- н түрүү луговод нүхэр Ефи- й дүй дүршэлые хэрэглэнэб. 20 ар газарые рекордно участок он таһалаад, намар, үбэлэй үе- фермын һаалишадай туһалам- р 3000 шахуу наг шэбхэ гар- Гектар бүхэндэ 40 — 45 тон- үтэгжүүлгэ оруулагдаа. Гадна, эй гурбан жэлэй туршада үлэг- 00 гектартаа жэл бүри га бүхэн- 5—10 тонно наг шэбхэ гаргадаг наб. Хабартаа нэмэлтэ тэжээл ожо, гектар бүридэ шубуунай 3 тнер аргал, нэгэ центнер үнэһэ эхөөр үтэгжүүлгэнүүдые сабша- дээрэ гаргадагбди. Жэлдээ гур- дахин уһалха хэрэгтэй. Нэгэдэхи лалга апрелиин һүүлээр гү, али майн эхеэр, хоёрдохи уһалалга — майн 20—25 багта, гурбадахи уһалалгаяа июниин 10—20-доор хэхэ ёһотой. Тиихэдээ нэгэ гектарта эгээн түрүүн 600 кубическа метр, тиигээд 800 кубометр, һүүлшынхеэ уһалхадаа гектарта 400 кубическа метр уһа гаргаха юм. Би мүнөө гурбадахи, һүүлшынгээ уһалалга хэжэ байнаб,—гээд нүхэр Жалсараев хөөрэнэ.

Малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ тухай партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые луговод Жалсараев ханангяар шудалаа. Һү, мяха, нооһо үйлэдбэрилгые хайшан гэжэ ехэдхэхые заа- һан хэрэг замуудые, арга нүхэсэлнүүдые үбгэн энэ тогтоол сооһоо һайса ойлгожо абаа.

— Малай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхын түлөө нэн түрүүн тэжээлэй база байгуулха хэрэгтэй. Кукуруза ехээр тарихаһаа гадна, сабшалангай ба бэлшээриин газарнуудые һайжаруулха хүдэлмэри хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэйгээр, агротехническэ заабариин ёһоор ябуулха шухала, — гэжэ Жамсаран Базарович хөөрэнэ.

Мүн тэрэ сабшалангай газарнуудые модо шулуунһаа хододоо сэбэрлэжэ байдаг. Эдэ бүгэдын ашаар һүүлэй 3—4 жэлнүүдэй туршада сабшалан дээрэһээ ургаса ехээр хуряажа абадаг болоо. Нёдондо Жамсаран Базарович 40 гектар үтэгжүүлһэн газарайнгаа гектар бүриһөө 60—60 центнер һайн шанартай үбһэ хуряагаа. Мүнөөшье тэрээнһээ бага бэшэ үбһэ хуряахань лабтай.

Жамсаран Базарович хээрын ногооной нимэ һайн ургаса зүндөө ябажа туйлаа бэшэ юм. Олон жэлдэ оролдосотой, үсэд шангаар хүдэлмэрилжэ, түрүү луговодуудай дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэһэнэйнгээ ашаар иимэ амжалта туйлаа.

Үбһэ ногооной үндэр ургаса ургуулха талаар өөрынгөө баян дүй дүршэлдэ бусад колхозниугуудые һургаха гэжэ Жамсаран Базарович ехэ оролдодог юм. Жамсаран Базаровичын һайн һайхан энэ хүсэлые колхозой правлени ба партийна эхин организациин бухы талаһаань дэмжээд байгаа һаань, арба гаран жэл соо луговодоор хүдэлхэ зуураа, нүхэр Жалсараев сабшалан һайжаруулжа шадаха дүршэлтэй олон колхозниугуудые һургаһан байха һэн. Мүнөө дээрээ Жамсаран Базарович өөрынгөө мэргэжэлдэ гансахан лэ Дарма Хободоевые һургаад байна.

Нүхэр Хободоев даажа абаһан сабшалан дээрээ үдхэн һайн ногоо ургуулна. Нёдондо нүхэр Хободоев гектар бүридэ 35 тонно хүрэтэр наг шэбхэ тараажа, зунай эхеэр сабшалангаа гурба дахин уһалжа, 40 гектарһаа га бүриин 50 — 50 центнер үбһэ абаһан байна. Үтэгжүүлһэн сабшалангаа мүнөө жэлдэ бүри үргэдхэжэ, 50 гектар газарайнгаа га бүхэнһөө 60—60 центнер үбһэ хуряажа абаха уялгатай. Мүнөө энэ нүхэр мүн лэ һүүлшынхеэ уһалалга хэжэ һаяхан дүүргээ.

Нүхэд Жалсараев Хободоев хоёрой дүй дүршэл юу харуулнаб гэхэдэ, олон хүдэлмэрилэгшэдтэй тэжээл бэлэдхэлгын саг үргэлжын бригада байгуулаад, сабшалан, бэлшээриие һайжаруулгын, үтэгжүүлгын хүдэлмэри һайнаар эмхидхээ һаа, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз Загастайн үргэн талые үрэжэл һайнтай сабшалан болгожо шадахань лабтай. Тиигэбэл энэ колхоз ниитынгээ 30 гара мянган толгой малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл ургуулжа абахаһаа гадна, хонидойнгоо тоо толгойе 2—3 дахин олошоруулхадаа хүсэд хүрэхэ үбһэ ногоо ургуулдаг болохо һэн.

—Сабшалан дээрэһээ баян ургаса абаха гээ һаа, үтэгжүүлгэ ганса хабар, зунай үедэ хээд хизаарлаха бэшэ, харин намартаа, үбэлдөө сабшалан дээрэ таһалгаряагүй хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэй, — гэжэ Жамсаран үбгэн хөөрэдэг юм. Саг сагтань сабшалан уһалха гээшэ ургаса дээшэлүүлхэдэ тон ехэ удхашанартай. Урдань хүрээ хайлаагаар һубаг канава малтажа уһа гаргадаг байхадаа, сабшалан уһалха гээшэ ажал ехэтэй, түбэгтэйхэн хүдэлмэри байгша бэлэй. Мүнөөшнн абарга ехэ хүсэтэй «С-80», «ДТ-54» маркын тракторнууд канава малтадаг машинануудые шэрээд дуратай тээшээ хэдышье ута уһалууриин һубаг канавануудые малтажархидаг болоо ха юм даа. Техникын хүсые зүбөөр хэрэглэжэ, холые хаража, колхозойнгоо ажал эмхидхэбэл, адуу малаа бүри олон болгохо, тэдэнэйнгээ ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ бухы арга боломжонууд манай колхоздошье, аймагташье бии юм,—гэжэ Жамсаран Базарович манда хөөрэнэ.

— Ургасые дээшэлүүлхын тула нютагай үтэгжүүлгые үргэнөөр хэрэглэхэ тухай Кяхтын аймагай колхознигууд, механизаторнууд ба мэргэжэлтэдэй уряагаар юу хэжэ байнат, — гэжэ асуухада, Жамсаран Базарович нэгэ хэды абяагүй байтараа ингэжэ харюусаа һэн.

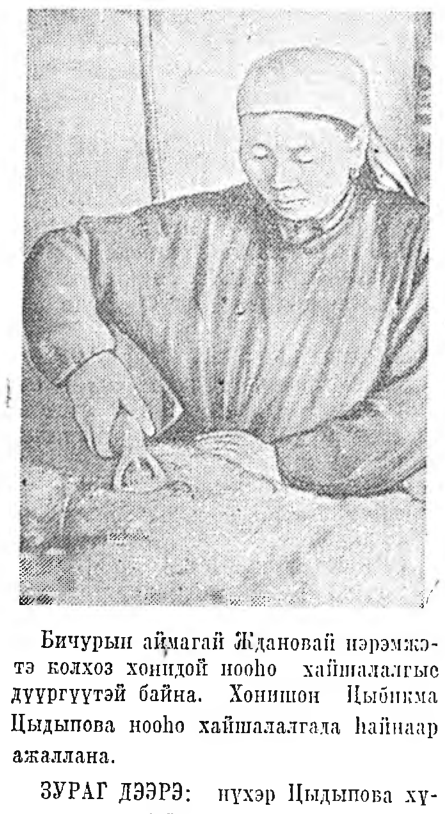
— Минии участогай ногоон июлиин эхеэр сабшагдадаг. Тэрэнэй һүүлээр сабшалан һайжаруулгын хүдэлмэриие эхилхэб. Наг шэбхэ, үнэһэ, шубуунай аргал мүнөөнһөө суглуулжа эхилээб. Загастайн голһоо уһа гаргахаяа гурбан канавануудые шэнээр малтахаб. Тиихэдэ газарай хүрьһые һайжаруулгада минеральна үтэгжүүлгэ урда жэлнүүдэйхиһээ үлүү ехээр хэрэглэхэ байна.

Үндэр наһатай болобошье, Жамсаран Базарович Жалсараевай колхозойнгоо ажалда ямар үүсхэл хэшээлтэйгээр, эдэбхитэйгээр хандадагынь тэрэнэй олоһон ажалта үдэрнүүд баталан харуулна. Тэрэ хадаа 1954 ондо 600-гаад ажалта үдэр олоо.

Луговод Жамсаран Базарович Жалсараев сабшалангай газар һайжаруулга дээрэ эршэтэ һайнаар ажаллажа, түрэл Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй январска Пленумэй даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулна.

Үглөө нүгөөдэрһөө эндэ үбһэн сабшагдажа захалхань.

Б. Ширеторов, манай корр.

Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхоз хонидой нооһо хайшалалгые дүүргүүтэй байна. Хонишон Цыбикма Цыдыпова нооһо хайшалалгада һайнаар ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Цыдыпова хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Нооһо ехээр хайшална

Мүнөө Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо хонидой нооһо хайшалалга дүүрэжэ байна. Колхозой хонишодой үбэлжэлгын үедэ хонидоо хүсэ шадалыень һулаарууланггүйгөөр ондо оруулһанайнь ашаар хонидһоо шанар һайнтай ехэ нооһон хайшалагдана. Жэшээлхэдэ, С. Мархадаева, Ц.-Д. Ринчиндоржиев гэгшэдэй харууһалдаг хонидһоо бүришье ехэ нооһон хайшалагдана.

Электрохайшалалгын агрегадаар хонидой нооһон гээлтэ хоролтодо оруулагдангүй шанар һайнтайгаар хайшалагдана.

Хайшалагдаһан нооһон һайнаар сэбэрлэгдээд, шанарайнгаа талаар илгагдаад, бүригдэжэ, хүнгэн промышленностиин предприятинуудта эльгээгдэнэ. Колхоз энэ жэлдэ гүрэндэ 58 центнер нооһо тушааха түсэбтэй юм. Мүнөө энэ түсэбынь дүүргэгдэхэ ойртоо. Һаяын үдэрнүүдтэ гүрэндэ нооһон түсэбһөө гадуур тушаагдажа захалхань. Гүрэндэ түсэбһөө гадуур нооһо тушаахадаа колхоз дээшэлүүлэгдэһэн сэнгээр худалдаха юм. Хэрбээ колхоз 1954 ондо хонидой нооһонһоо 287.709 түхэригэй олзо оруулһан байгаа һаа, энэ жэлдэ тэрэнэй хоёрой тухай ехые, адагынь хахад миллион түхэригэй олзо абахаар хараална. Хонин бүхэнһөө дунда зэргээр 2,3 килограмм нооһон хайшалагдахаар багсаагдана.

Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо хони үсхэбэрилгэ ажахын олзо доход ехэтэй гол һалбаринь болоо.

Э. Бальжинимаев.

Түрүү модошодой нэгэ пунктда

Модо бэлэдхэлэй Хасууртайн пунктын коллектив Курбын леспромхозой модошодой дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Тус пунктын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэрилгээ цикличностиин графигаар эмхидхэжэ, ажалайнгаа бүтээсые горьтойгоор дээшэлүүлбэ. Энэ коллектив модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, ВЦСПС-эй ба ой модоной промышленностиин бүхэсоюзна шанда хүртэһэн юм.

Пунктын модошод туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарнагүй. Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна зүблөөндэ хабаадагшадай Хандалгада харюу болгон, табадахи табанжэлэй даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэжэ байна. Пунктын начальник нүхэр Балбаров ажалай эмхидхэлые һайжаруулхын тулада ехэхэн оролдолго гаргана. Нёдондо жэлһээ хойшо үйлэдбэриин энэ графигые һайнаар шудалжа, модо бэлэдхэлгэ, шэрэлгэ дээрэ циклын хүдэлмэриие наринаар сахидаг болонхой. Пунктын хүдэлмэришэдэй дунда табанжэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө мүрысөөн һүүлэй үдэрнүүдтэ улам шангадана. Мүрысөөндэ хүдэлмэришэн бүхэнэй эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанай ашаар пунктын модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ хахад жэлэй түсэбүүд болзорһоо урид дүүргэгдэѳд, түсэбһөө гадуур 8 мянган кубометр модон шэрэгдээд байна. Иимэ амжалта имагтал үйлэдбэри дээрэ шэнэ технологи нэбтэрүүлһэнэй, ажалай эмхидхэлые һайжаруулһанай ашаар туйлагдаба.

Жэлэй эхинһээ хойшо пунктын мастерска хоёр участогай хүдэлмэри шэнэ графигаар ябуулагдана. Энэ графигаар хүдэлмэришэд ажаллахадаа ээлжээгээр амараад, воскресениин үдэрнүүдтэ ажалаа байлгангүй хүдэлмэрилдэг болсо. Тиихэдэ модо таллуулга хоёр халаанда оруулагдажа, модонууд гэшүүһэтэй зандаа дээдэ складта асарагдана. Энээнэй ашаар отологдоһон модонуудай гэшүүһэ сабшан сэбэрлэхэ хүдэлмэриие дээдэ складта механизацилха арга олдоо. Гэшүүһэ тайрадаг электрохюрөө үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Тэрэшэлэн гэшүүһэнһээ сэбэрлэгдэһэн модонууд ута зандаа доодо складта асарагдана. Модо шэрэлгые энэ шэнэ аргаар эмхидхээд байхадаа үйлэдбэридэ хэрэгтэй модонуудые сортолон илгаха хүдэлмэри нилээд һайжаржа, хэрэгсэлэй модо абалга ехээр дээшэлбэ. Юуб гэхэдэ, урдань барилгада хэрэглэгдэхэгүйшье һаа, мебель үйлэдбэрилгэдэ хэрэглэжэ болохоор богони модонууд дээдэ складта хаягдадаг байгаа.

Эдэ участогуудай хүдэлмэридэ иимэ түрүү аргануудые саг үргэлжэ хэрэглэһэн дээрэһээ мүн механизмуудые дүүрэн хүсөөрнь ашаглалга нилээд һайжарба. Участогуудай комплексно бригаданууд үдэр соо отолһон бухы модонуудаа таллуулаад, гэшүүһыень арилгаад автомашинануудта ашаалан доодо складта ябуулдаг болобо. Тиин модо отололго, таллуулга ба шэрэлгын хоорондо таһалдал гарахаяа болиһон байна. Пунктын модошодой дунда нүхэр Осиповой хүтэлбэрилдэг мастерска участогайхид түрүүлжэ ябана. Эндэ хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсэ аяар 5 кубометр хүрэтэр дээшэлһэн байха юм. Цикличностиин графигые зүбөөр хэрэглэһэнэйнгээ ашаар, урдань гэшүүһэ сэбэрлэлгэ дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан 6 хүниие сүлөөлжэ, ондоо хүдэлмэридэ табиха аргатай болоо. Нүхэр Осипов цикличностиин графигые хэрэглэлгэдэ творческоор хандана. Тиин бэлэдхэлэй бригада байгуулаа. Тус бригада электрохюрөөшэдэй модо отолхо талмай дээрэ урид бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэжэ. тракторнуудай ябаха харгы гарган, элдэб түгсүүл болон шулуунуудые сэбэрлэжэ үгэнэ. Ажалай үдэрэй эхилхэһээ 10—15 минута урид хүдэлмэришэд ажалайнгаа газарта автомашинаар ерэдэг болоо. Энэ үе соо хүн бүхэн машина зэмсэгээ шалгажа, хүдэлмэридөө бэлэн болгоод байдаг. Тэрэшэлэн мастер нүхэр Мартыновай участогта ажалай эмхидхэл муу бэшээр табигданхай. Модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ график һүүлэй үедэ ходо үлүүлэн дүүргэгдэжэ байна.

Хасууртайн пунктын модошод табадахи табанжэлэй даалгабарита түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ талаар дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанхай юм. Мүнөө пунктын модошон бүхэн абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө ехээр оролдоно. Түрүүшүүлэй тоо улам олошорно. Тракторист Яков Корякин апрель һарын эхинһээ хойно «КТ-12» маркын трактораар үдэр соо 50 кубометр модо шэрэжэ, нормоёо хоёр дахин шахуу дүүргэнэ. Электрохюрөөшэд нүхэр Глухих, Богрин болон бусад халаанайнгаа нормые хоёрһоо дээшэ дахин дүүргэнэ.

«Забайкаллес» комбинадай предприятинуудай дунда муу бэшээр хүдэлмэрилжэ байбашье, курбынхид Хасууртайн пунктынхидай хүдэлмэриин дүй дүршэлые леспромхозойнгоо бухы пунктнуудта дэлгэрүүлхэ ёһотой. Тэгдын пунктда гэшүүһэ тайрадаг электрохюрөө үргэнөөр хэрэглэлгэдэ леспромхозой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд багаар туһална. Участок бүхэнэй хүдэлмэриие цикличностиин графигта оруулхын тулада шухала хэмжээнүүд абтаха зэргэтэй.

Н. Хазагаев.

Колхоз радиотай болохонь

Яруунын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо радио оруулхын тула столбнуудай нүхэ малталгын воскресник һаяхан үнгэргэгдэбэ. Тус воскресникгтэ аймпотребсоюзай, леспромхозой болон аймагай центрын бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Мүн Комсомольско тосхоной ажалшад тэдээндэ хабаадалсаһан байна.

Тэдэнэр нэгэ үдэрэй туршада Үхэр тосхонһоо колхозой центр хүрэтэр 18 километрын газарта столбнуудые һуулгаха нүхэнүүдые малтаа. Энээнэй ашаар Ворошиловай нэрэмжэтэ артель һаяар радиотой болохонь.

Б. Цыренов.

Сэлэнгын тохойдо

ын халуунай дүтэлжэ байһан үе. нгын эрьедэ үнөөл һэбшээтэй- һэрюун байһан зандаа. Бургаа- одон соогуур, арал тохойнууд һоно боргооһоной хүдэлжэ за- мсаар эндэ бэлшэжэ ябаһан ууд, илангаяа хашараг, гунжад жэ ядан, һүүлээ үргөөд, иишэ ээ харайлдаадншье абана. Харин н ехэтэй, борьбодоо хүрэмэ ехэ дэлэнтэй хүгшэн үнеэд томоотой ар нарай зөөлэхэн ногоо хүрд- зулгаанад. Үбгэн залуу хоёр лгашад — нэгэниинь гартаа ту- баринхай, үнеэдээ дахуулна, эдэнь эмээл морёор хой- онь туужа, Сэлэнгын аралай н һайн ногоотой бэлшээри дээрэ ужа ябанад. Үбгэжөөл хирэ-хи- олоод лэ хармааһаа ута ооһортомо часаа гаргажа харана. Хэ- нь үдэрэй һаалганай дүтэлжэ ан үе байгаа ха.

-Ябаха хаһамнай боложо байна Хэды боложо байнаб даа?—гэжэ унь үбгэжөөлһөө асууна.

Үнөөл 20-ёод минута үлөөд бай- Эндэ тогтоожо, нэгэ хэды эдеэ- ээд ябая даа. Үнеэднайшье сахэбэртэй.

Ингэжэ нэгэ хэды эдеэлүүлһэ- нгээ һүүлээр хоёр адуулгашад лээ туугаад, Сэлэнгэ мүрэнэй эрье тохойдо байдаг фермын а тээшэ зүглэнэ.

Бэлшээрил муутайбди даа. Энэ ээрсэ гамнажа, малдаа гэш- эгүйгөөр, шадаха зэргээрээ үүлжэ байгаад үнеэдээ адуу- үйлэ аргагүй,—гэжэ адуулгашан ков үбгэн бусаха замдаа хөөрэ-

—Ногоон конвейер... Маниие ха юумэн энэл гээшэ. Тэрэгүй зунай һаранууд та үнеэдтэмнай шээриин ногоон хаанашье хүрэхэ- Ингээд июль һара гарахалаар шье бэрхэтэй болохонь: концентрированнэ тэжээлнай дууһажа байнхай. Тиибэшье, ургажа байха үедэнь ногоон тэжээл болгон эдюулхын тулада колхознай 45 гектар хара таряа тариһан юм. Июлиин эхеэр тэрэнээ ургажа байха үедэнь сабшаад, малдаа эдюулхэмнай.

Тиниһээршье ябатарнай фермын бууса харагдажа, түрүүшын үнеэд хоройнууд руугаа орожо байна. Арба гаран залуухан һаалишад хүнгэн сагаан хүнэгүүдые баринхай, үнеэдээ хүлеэжэ байна.

Фермын улаан булан сооһоо 40 гаран наһанай нэгэ хүн гаража, адуулгашадые мэндэшэлээд:

— Зай, үнеэднай хэр эдеэлбэб? гэжэ асууна.

—Яһалал гээшэ ха. Гэмгүй хээли ороол даа.

—Һаалгаһанайнь һүүлдэ амаруулаад, үдэшын һэрюу унахалаар зүүн боорйдоо гаргаарайгты.

—Тиихэл даа. Һайн харанхы болотор ябуулаад асархабди.

Тэрэ хүн фермые даагша Самсон Иванович Яковлев байһан байгаа.

100 үнеэдэй байха шэнээр бариг- даһан типовой байра. Үнеэд тус тустаа өөрын кормушкануудтай, Улан-Удын спиртын заводһоо асарагдаһан бардаае айхабтараар амтархан уунад. Уданшьегүй, байра соо эндэшье, тэндэшье һү хүүесэ һаахань дуулдаба.

Түрүүшын һаалишад хахадһаа дээрэ хүрэтэр һааһан һүтэй хүнэгүүдые хөөһэ бууруулһаар абаашажа, тоо бүридхэлшэ Анна басаганда тушаана.

—«Рекордисткынхимни» хэды болобоб?—гэжэ гуша һайса гаран наһанай нэгэ эхэнэр Анна Яковлеваһаа асууна.

—Найман литр шахуу болоо.

—Үсэгэлдэрэйхиһөө литрээр ехэ гараба байна. Мүнөөдэрэй гурбан һаамда 20 гаран литр гарахань лэ ха.

— Үгы, Агафья Ивановна, тамнай мандаа хүсэгдэхэеэ болиболта. Июль һара соо маанадаа бүришье холо үлөөбэ хэбэртэйт,—гэжэ эндэ байлсаһан һаалишан Вера Яковлева хэлэнэ.

— Бү мэдэе даа. Тиибэшье, яһала һаагдадаг болоо хэбэртэй агша. Һарын эхеэр сүүдхэдэ үнеэдһээ 70-аад литр һаадаг байһан аад, мүнөө 100-гаад литр һаадаг болооб. Үсэгэлдэр уржадэр хоёр 100-гаа дабаашье ёһотой.

Һаалишад хойно хойноһоо ерэжэ, һү тушаажал байна. Хоорондоо мүрысэдэг хоёр һаалишадай хөөрэлдэжэ байхада зарим хүнүүд зог татан шагнанашье. Ажахын жэлэй 9 шахуу һара саг соо даажа байһан 10 үнеэдэйнгээ тус бүриһөө дунда зэргээр 1400 шахуу литр һү һааһан Агафья Ивановна Емельянова мүрысөөндөө түрүүлэнхэй. Харин һаалишан Вера Яковлева 1300 гаран литр һү һаажа, нүхэрһөө хожомдоһон байна. Эдэ һаалишад октябриин 1 болотор нютагай үүлтэрэй үнеэн бүхэнһөө 1800 литрһээ доошо бэшэ һү һааха уялга абанхай.

Уданшьегүй, үнеэ һаалган дүүрэжэ, һаалишад фермынгээ улаан булан тээшэ хойно хойноһоо ошоно. Бухы һаалишад, малшадай улаан булан соогоо суглархадань Самсон Иванович газетэ дэлгэжэ:

—Зай нүхэд, түрүү һаалишадай республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалгатай, мүн социалистическэ мүрысөөнэй условинуудтай танилсаха болообди. Зунай сагта үнеэдһээ һү һаалгаяа дээшэлүүлхын түлөө мүрысөөгөө дэлгэрүүлэгты гэжэ түрүү һаалишад уряална. Мүн манайшье хэдэн һаалишад тэндэ байлсажа, энэ хандалгые баталалсаһан байха, — гээд, фермые даагша хандалгые уншажа захална. Хандалгын ба социалистическэ мүрысөөнэй условинуудай уншагдажа дүүрэһэнэй һүүлээр һаалишан Матрена Казазаева үгэ абана.

—Бидэнэр зунай һарануудта гансашье һаалишад хоорондын бэшэ, колхоз хоорондын республиканска социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлхэ ёһотойбди. Энээнэй тулада өөһэд хоорондынгоо мүрысөөе улам бүри үргэнөөр дэлгэрүүлэе...

—Мүрысэхэ, мүрысэхэ!—гэжэ хэдэн хүнүүд зэргэ харюусаба.

Ингэжэ Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой Саратовка гэжэ нютагта зуһажа байһан һүнэй-товарна фермын һаалишад зунай һарануудта үнеэдһээ һү һаалгые эрид дээшэлүүлжэ, колхозоороо республиканска социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлхэ гэжэ шиидэбэ. Тэдэнэр үнгэрэгшэ 8 һарын дүнгөөр үнеэн бүхэнһөө 872 литр һү һаажа, партиин айком болон аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугые абаа. Харин июниин 1-нэй мэдээгээр Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозһоо 60 литрээр хожомдожо, республиканска социалистическэ мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлһэн байна.

—Бидэнэр энэ зундаа Сэлэнгын молотовойхидтой туршаад лэ үзэлсэхэ гэжэ шиидээбди,— гэжэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ Сергей Григорьевич Мельников хүхюутэйгээр хөөрэнэ.—Үнгэрэгшэ 9 һара шахуу саг соо нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1100-гаад литр һү һаагаад байнабди. Харин үнгэрэгшэ жэлэй энэ үедэ арайхан гэжэ 500 гаран литр һүн һаагдаад байгаа һэн. Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй харюуда манай һаалишад ажахын энэ жэлдэ үнеэн бүхэнһөө 1500 литр һү һааха уялга абаһан юм. Аймагайнгаа дамжуулгын Улаан туг абахадаа һаалишаднай үшөө 50 литр һү нэмэжэ һааха уялга абаа.

Эндэхи һаалишад нютагай үүлтэрэй үнеэдһээ хайшан гээд һү ехээр һаадаг болооб гэхэдэ, хүдэлмэридөө зоотехническэ наукын туйлалтануудые, түрүүшүүлэй баян дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэнэ. Үнгэрэгшэ жэлһээ эхилжэ, фермэдэ ажалай эмхидхэл ба түлөөһэн эрид һайжаруулагдаһан, ажалай журам шангадхагдаһан байна. Гадна, тоо бүридхэл һайжаруулагдаа. Нёдондонһоо хойшо эндэ үнеэд зүбөөр эдеэлүүлэн һаагдадаг болонхой. Үнеэн бүхэнэй амидын шэгнүүр, хэды шэнээн һү гарадаг, ямар тэжээлдэ үлэмжэ ехэ дуратай байһаниинь хараадаа абтажа, тэдээндэ тэжээл үгтэнэ. Үбэлжэлгын үедэ үбһэ тэжээл буйлуулагдаад, амтаруулагдаад, малда үгтэдэг болоо. Үнгэрэгшэ үбэлдөө үбһэ багатай байһан дээрэһээ солоомо хэршээд, дабһа, овёсой хальһа гэхэ мэтые холижо амтаруулаад, үнеэдтээ үгэхэдэнь ехэ дуратайгаар эдидэг, һү ехээр гарадаг байгаа. Фермэдэ хүдэлмэриин үдэрэй гурим наринаар сахигдана. Үнеэдые эдеэлүүлхэ, һааха, байрыень сэбэрлэхэ хүдэлмэринүүд гуримшуулагдажа, нэгэ сагта үнгэргэгдэдэг болоо. Энээнэй ашаар малшадай хүдэлмэри нилээд хүнгэрхэһөө гадна, үнеэдэй һү үгэлгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ горьтойхоноор туһалаа. Юуб гэхэдэ, үнеэд тогтоогдоһон нэгэ сагта эдеэлүүлэгдэжэ, уһалагдажа, һаагдажа байхада тэрэ гуримдаа дадаад, тэрэ сагаа хүлеэгээд байдаг юм. Харин сагыень алдаа һаа, һаамхай үнеэд хүлеэжэ ядадаг, һүсэ муугаар табидаг байна.

Урдань эндэ үнеэд сүүдхэ соо хоёр һаагдадаг байһан аад, мүнөө 3—4 дахин һаагдадаг болоо. Һая туграллаһан шэнэ үнеэд үдэртөө 7—8 дахиншье һаагдажа байдаг. Түрүүшынхеэ тугаллаһан үнеэе ингэжэ оло дахин һаажа һургахада һү ехэтэй мал болодог. Эндэхи һаалишад үнеэдээ тугаллалгадань һайнаар бэлдэдэг заншалтай. Тугаллаха үнеэн түрэхэһөө хоёр һара урдуур заатагүй шэргээгдэнэ. Шэргээд ябаха үедөө зоотехническэ заабариин ёһоор, һайнаар эдеэлүүлэгдэнэ. Зүгөөр эндэхи һаалишад үнеэнэй тугаллаха дүтэлхэдэнь арбаад хоног урдуур шэмэтэ ба концентрированнэ тэжээл эдюулхэсэ болижо, гансал һайхан үбһэ үгэдэг байна. Мүн тугаллаһан үнеэн арбаад хонотороо шэмэтэ ба концентрированнэ тэжээл оройдоошье эдидэггүй гү, али багаханаар эдидэг юм.

Үнгэрэгшэ жэлһээ тугалнууд эхэһээ һалгагдан, түлигдэдэггүй байрада түлжүүлэгдэдэг болоо.

—Энэ аргын һайн байһаниие бидэнэр ойлгожо абаабди,—гэжэ тугалшан Евдокия Власова хөөрэнэ.—Энэ жэлдэ абаһан 80-яад тугалнай юрэдөөншье үбдэнгүй томо боложо байна. Сүүдхэдэ амидынгаа шэгнүүрые дунда зэргээр 750 граммаар, зариманиинь килограмм хүрэтэр нэмээнэ. Саашадаа бидэнэр нэгэншье тугал түлигдэдэг байрада түлжүүлхэсэ болёобди.

Энэ тугалшан эрхим ажалайнгаа түлөө байгша ондо Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаха эрхэ олоо.

Ингэжэ урдань гээгдэжэ ябадаг байһанаа мүнөө түрүү зэргэдэ гараһан Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишад үнеэдһээ һү ехээр һаадаг болохын түлөө шангаар тэмсэжэ байна. Һаалишад ойрын 5—6 жэл соо нютагай үүлтэрэй үнеэн бүхэнһөө 3 мянган литр хүрэтэр һү һаадаг болохын түлөө тэмсэжэ байна. Тиигэжэ 1960 ондо эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 175 центнер һү абадаг болохо

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

ИМПЕРИАЛИЗМЫН КОЛОНИАЛЬНА СИСТЕМЫН ҺАНДАРАН УНАЛГА

Империализмые унагаан усадхаха, социалистическэ революциин илаха тухай асуудалтай национально-колониальна асуудал таһаршагүй холбоотой юм гэжэ марксизм-ленинизм һургадаг. Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн хадаа капитализмда эсэргүү, демократиин ба социализмын түлөө арадуудай ниитэ тэмсэлэй таһаршагүй хубинь болоно.

Хүгжэнги ороной пролетариадай, колониуудай ба дулдыданги оронуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй интересүүд хадаа эдэ хоёр янзын революционно хүдэлөөе нэгэдүүлжэ, империализмда эсэргүүгээр тэмсэхэ нэгэдэмэл фронт байгуулхые эрилтэ хэнэ.

Колониальна ба дулдыданги оронуудые империалистическэ буржуазиин резервһээ пролетариадай резерв, тэрээнэй союзник болгохо, дарлагдаһан арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй революционно арга боломжонуудые империализмые унагаан усадхахын тулада хэрэглэхэ ёһотой гэжэ В. И. Ленин И. В. Сталин хоёр нэгэтэ бэшэ заадаг һэн.

Түрүү оронуудай пролетариадай эгһөө гээгдэнги оронуудай ажалша олониитэдэ туһаламжа үзүүлгын шухала байһаные марксизм-ленинизмын классигууд тусгаарлан тэмдэглэдэг һэн.

Колониуудай ба дулдыданги оронуудай арадуудай революционно сүлөөрэлгын тэмсэлые дэмжэхэ гээшэ түрүү оронуудай хүдэлмэришэн ангиин ба тэдэнэй коммунистическэ партинуудай нангин зорилгонь болоно.

Национально-колониальна революци тухай марксистско-ленинскэ һургаал хадаа колониуудай ба дулдыданги оронуудай өөһэдынгөө эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэнь хүсэтэ зэбсэг болодог.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнда Советскэ Союзай илажа гаралга национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе шэнэ шатада дэбжүүлээ.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай боложо дүүрэһэнэй эсэстэ Европодо ба Азида хэдэн шэнэ оронууд капитализмын системэһээ таһаран һалажа, Советскэ Союзтай хамта демократиин ба социализмын маша ехэ хүсэтэ лагерь байгуулаа. Энэнь хадаа дэлхэйн капиталистическэ системын ниитэ кризисэй бүри гүнзэгыржэ, һужэржэ байһаные гэршэлнэ. Фашистска Германиие, ээрхэг түримхэй Японие бута сохиһоной эсэстэ, империализмын фронт дэлбэ сохигдожо, колони ба колони шашуу байһан Хитадта, Корейдэ ба Вьетнамда арадай республиканууд тогтоһон байна. Агуу ехэ Хитад арадай илалта хадаа Октябрьска революциин һүүлээр дэлхэйн империалистическэ системэдэ хэгдэһэн тон ехэ хүсэтэ сохилто болоно. Дэлхэй дээрэ хүн зонойнгоо тоогоор эгээн томо, эгээн ехэ колониальна шахуу орон империализмын дарлалтаһаа хагасан сүлөөрбэ. Хитадай Арадай Республикын илаһанһаа боложо капитализм өөһэдынгөө колониуудай ба дулдыданги оронуудай зоной 40 процентынь алдаа. Энэ империализмын колониальна системын һандаран уналга гээшэ!

Хитад арадай агуу ехэ илалтатай хамта бүхы Азиин дарлагданги арадуудай түүхэдэ шэнэ хуудаһан нээгдээ. Азиин, Номгон далайн шадархи, бүхы колониальна дэлхэйн арадуудай национально-сүлөөрэлгын тэмсэл шэнэ, дээдэ шатада дэбжэн гараһан байна.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнһаа хойшо колониальна арадуудай бэеэ сүлөөлхэ тэмсэл шэнэ түүхэтэ оршон байдалда хүгжэжэ байна. Тэдэнэр хадаа гансахан Советскэ Союзай баян дүй дүршэл хэрэглэхэһээ гадна, Хитадай Арадай Республикын ба арадай демократиин бусад оронуудай дүй дүршэлые хэрэглэхэ аргатай болоо.

Арад зоной мэдэрэл ба политическэ эдэбхи ургаа, ажалшадай интернациональна холбоо барисаан улам бүхэжөө. Энэнь мүн лэ дарлагдаһан арадуудай тэмсэлые ехээр хүнгэдхэнэ.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай хойто тээхи национально-сүлөөрэлгын тэмсэл империалистнуудай хоорондохи зүрилдөөнүүдэй хурсадажа байһан үедэ хүгжэнэ. Энэнь мүн лэ колониин ба дулдыданги оронуудай арадуудай сүлөөрэлгын тэмсэлые хүнгэдхэнэ.

Колониальна оронуудай гансал гадаадын бэшэ, мүн дотоодыншье байдал ехээр хубилаа. Арадуудай эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай түлөө эрид шангаар, сэхэ шууд тэмсэгшэ промышленна пролетариат эдэ оронуудта урган гараа. Олон миллион таряашадай национальна мэдэрэл ба политическэ эдэбхи улам ургана. Тиихэтэй хамта колониуудай ба дулдыданги оронуудай томо буржуази бүри хархис болоо. Арадай интересүүдтэ томо буржуазиин харша ябуулганууд үдэр ерэхэ бүри элирүүлэгдэнэ. Энэнь буржуазиин нүлөөлэлгэһөө арад түмэние гаргаха, эрид шанга революционно тэмсэлдэ жагсааха арга пролетариадта олгоно.

Мүнөө шэнэ түүхэтэ оршон байдалда боложо байһан национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн өөрэ онсо илгаатай юм. Тэрэнэй нэгэдэхи илгаань юуб гэхэдэ, энэ хүдэлөөн бүхы колониальна ба дулдыданги оронуудта али нэгэн формоороо дэлгэрэнхэй. Энээндэ Зүүн Азиин, Дунда ба Дүтын Зүүн зүгтэ, Африкын ба Латинска Америкын арадууд бултадаа хабаадана. Тиимэ болохолоороо ехэ үргэн, хүсэтэй национально-сүлөөрэлгын тэмсэлэй фронт бии боложо шадаа.

Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хоёрдохи онсо илгаань хадаа пролетариадай ба тэрэнэй авангард коммунистическэ ба демократическа партинуудай энэ хүдэлөөе ударидалга болоно. Колониуудай ба дулдыданги оронуудай арадууд имагтал пролетариат империалистическэ ба феодальна дарлалтые усадхаха тэмсэлые толгойлон, илалтада хүргэжэ шадаха юм гэжэ үнэншэдэг болонхой.

Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй гурбадахи илгаань юуб гэхэдэ, энэ хүдэлөөн шэнэ дайн үүдхэлгэдэ эсэргүү, эб найрамдалай түлөө тэмсэлтэй нягта холбоотой болонхой. Эб найрамдалай түлөө тэмсэл манай ажа амидаралай шухала асуудал гэжэ колониуудай ба дулдыданги оронуудай арадууд тоолоно.

Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй дүрбэдэхи илгаань хадаа Зүүн Урда Азиин оронуудта энэ хүдэлөөн зэбсэгтэ тэмсэлэй формотой болоо.

Колониуудай арадуудай эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэһэн тэмсэлдэнь арадай арминууд тон шухала үүргэ дүүргэнэ. Энээние Хитадай Арадай Республикын дүй дүршэл баталан харуулаа. Хитад арадай жэшээгээр Азиин бусад арадууд арадай сүлөөлэлгын армитай болоһон байна.

Хүдэлмэришэн анги үргэн ниитэ зониие национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ хабаадуулна. Пролетариадтай холбоо барисаа байгуулан, тэрэнэй хүтэлбэри доро национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэгшэдэй нэгэдэмэл фронт бэхижэжэ байна. Иигэжэ хариин гүрэнэй империалистнуудтай тэмсэхэ зэбсэгтэ тэмсэлдэ орохо условинууд бэлэдхэгдэнэ.

Мүнөө боложо байгаа үеынхидэ адли иимэ ехэ далайсатай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн дэлхэй дээрэ болоогүй юм. Колониуудай хэдэн миллион хүн зон империалистическэ богоолшолгодо эсэргүүсэн эдэбхитэй шангаар тэмсэжэ байна.

1950 онһоо 1953 он болотор баатарлиг корейскэ арад Корейн алдарта ажалай партиин хүтэлбэреэр хариин империалистнуудай үүдхэһэн хүшэр хүндэ дайн байлдаан соогуур Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөе ба бэеэ даанхай байдалые хамгаалжа шадаа.

Вьетнамай эрэлхэг зоригто арад найман жэлэй турша соо оронойнгоо эрхэ сүлөөтэ, бэеэ даанхай байдалай түлөө французска колонизаторнуудта эсэргүүсэн зэбсэгтэ тэмсэл хэжэ, илалта туйлаһан, Индо-хитадта эб найрамдал тогтоожо шадаһан байна.

Тиимэ болохолоороо, дэлхэйн хоёрдохи дайнһаа хойшонхи үедэ Азида тон шэнэ байдал тогтоо. Азиин нэгэ миллиард 400 миллион хүн зоной хахадһаань багашагынь арадай демократиин оронуудта мүнөө үедэ ажаһууна.

Хариин империалистнуудта эсэргүү Корейскэ ба Вьетнамска арадуудай тэмсэһэн баатарлиг тэмсэл эрхэ сүлөөгэйгөө түлөө бодоһон арадуудые даража болохогүй юм гэжэ бүхы дэлхэйдэ харуулаа.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнһаа хойшо Индидэхи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн шэнэ шатада ороһон байна. Эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө Индиин арадай тэмсэлэй эдэбхи горьтойхоноор хүгжөө. 1950 оной январьда Индиин республикын тогтоһон тухай тунхаглагдаа һэн. Индиин бэеэ даанхай республика бололго хадаа Зүүн-Урда Азиин тон ехэ 400 миллион хүн зонтой ороной политическэ байдалай аренэдэ гараһаные мэдүүлбэ.

Үнгэрһэн табан жэл соогоо Инди хадаа дэлхэйн оронуудай дунда элитэ һуури эзэлээд, өөрынгөө национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэдэг, эб найрамдалда дуратай гүрэн гэжэ алдаршаа. Чжоу Энь-лай Неру хоёрой тунхаглаһан табан принципүүд эб найрамдалай ба уласхоорондын хани харилсаанай батажаха хэрэгтэ зорюулагданхай. Удангүй эдэ принципүүдые Бирма, Югослави дэмжэн абаа. Мүн Советскэ Союз ба Индиин хани харилсаан эдэ принципүүдые гол үндэһэн болгожо хүгжөөхэ юм гэжэ Булганин Неру хоёр Хамтынгаа Мэдүүлгэ соо һаяхан мэдүүлээ.

Индиин Премьер-Министр Дж. Неругэй Советскэ Союзда айлшалжа ерэлгэ советскэ ба индийскэ арадуудай хани барисаанай саашадаа бүри бэхижэхэ ябадалда ехэ удхашанартай.

Советско-индийскэ харилсаанууд хадаа социально-политическэ элдэб системэтэй гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ ажаһууха, харилсан ажаллаха арга боломжо тухай агуу ехэ Ленинэй һургаалай үнэн зүб байһанай эли тодо гэршэ болоно.

Мүнөө үедэ Индиин национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе пролетариадай ба тэрээнэй авангард болохо Индиин Коммунистическэ партиин ударидахы үүргэ дээшэлээ гэжэ харуулна.

Индиин компарти 1951 ондо шэнэ программа баталаа һэн. Программа соо хүдэлмэришэн анги, таряашад, албахаагшад ба национальна буржуазие оронойнгоо хүсэд бэеэ даанхай болохын түлөө нэгэдэһэн демократическа фронт байгуулая гэжэ уряалаа һэн. Мүнөө үедэ хүдэлмэришэн ангиие ба тэрээнэй авангард Коммунистическэ партиие тойрон үргэн арад зон нэгэдэжэ байна.

Индитэй хамта Индонези ба Бирма колониальна дарлалтые хобхо сохин хаяа. Эрхэ сүлөөтэй ба бэеэ даанхай байдалай түлөө малайска арад зэбсэгтэ тэмсэл хэжэ байна.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнһаа хойшо болоһон национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн гансал Азиин оронуудта дэлгэрээ бэшэ, харин Дунда ба Дүтын Зүүн зүгтэ тараа.

Эдэ оронуудай пролетариат хариин богоолшолгодо ба хархисуудта эсэргүү эбсэшэгүй тэмсэл хэжэ өөрыгөө тойруулан үргэн олониитэ зониие нягтаруулан жагсаана.

Дүтын ба Дунда Зүүн зүгэй бүхы оронуудта национально-сүлөөрэлгын тэмсэлдэ үргэн ниитэ таряашад хабаадалсана.

Эрхэ сүлөөгэй ба газарай түлөө хэһэн таряашадай тэмсэлые хүдэлмэришэн анги эдэбхитэйгээр дэмжэнэ, эдэ оронуудта национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй амжалтатайгаар хүгжэлгын үндэһэ һуури болохо хүдэлмэришэд ба таряашадай холбоо барисаа бэхижүүлнэ.

Дүтын ба Дунда Зүүн зүгэй арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн ба эдэ оронуудай дотоодын политическэ байдал тухай хэлэхэ зуураа, эндэ империалистическэ гүрэнүүдэй агрессивнэ политикаяа үлэмжэ нэтэрүүгээр ябуулдаг тухайнь тусгаар тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Агрессивнэ Хойто-атлантическа блогой һалаа болохо бүлэглэлнүүдтэ эдэ оронуудые хабаадуулха шэнэ һэдэлгэнүүдые тэдэнэр хэнэ.

Африкын, Мароккын, Алжирай, Тунисай арадууд эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө сухаришагүй шангаар тэмсэнэ. Залуу хүдэлмэришэн ангиие, таряашадые ба түрүү интеллигенциие толгойлогшо коммунистическэ партинууд эдэ арадуудай тэмсэлые ударидана. Энэ хүдэлөөе Англиин, Франциин ба бүхы түрүү хүн түрэлтэн дэмжэнэ. Урда Америкын оронуудта национальна бэеэ даанхай байдалай, демократическа сүлөөгэй түлөө тэмсэл үргэдэжэ байна. Энэ тэмсэлыень мүн лэ коммунистическэ партинууд хүтэлбэрилнэ.

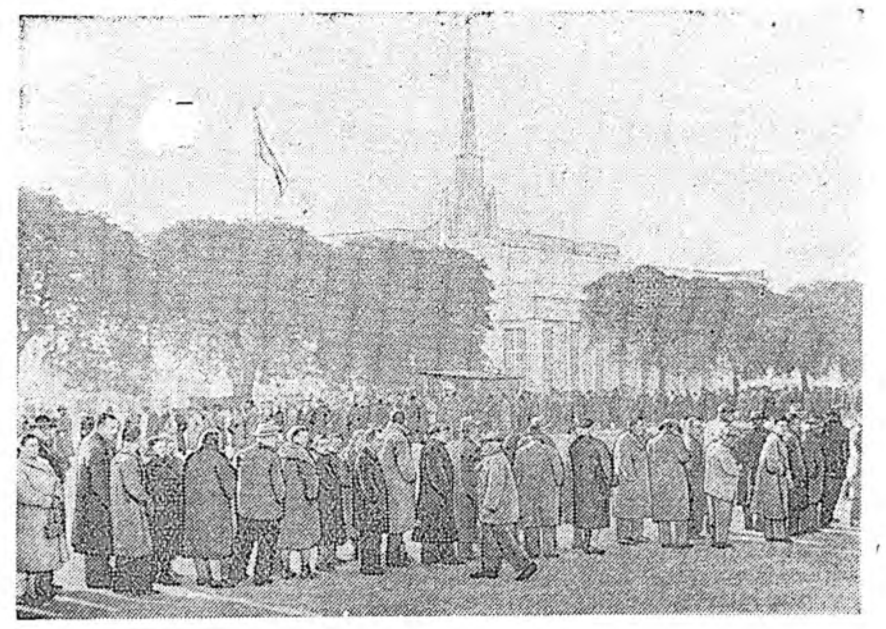
Эдэ оронуудта эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөн үргэн дэлисэтэйгээр ябажа байна. Эб найрамдалай, уласхоорондын хани барисаае бэхижүүлхэ ябадалда Бандунгда болоһон Азиин ба Африкын 29 оронуудай түлөөлэгшэнүүдэй конференци ехэ үүргэ дүүргээ. Ази болон Африкада дэлхэйн зоной хахадһаа ехэнхинь ажаһуудаг юм. Эдэ оронуудай арадууд конференци дээрэ хайшан гэжэ экономическа, культурна ба политическэ харилсаагаа һайжаруулха арга боломжонууд, эб найрамдал хамгаалха тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ.

Конференцидэ хабаадагшад Азиин ба Африкын оронуудта колониализмые ба расизмые усадхаха тухай, эдэ оронуудай арадуудые дарлаха, мүлжэхэ ябадалда эсэргүү шиидхэбэри гаргаа.

Бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй манлайда Коммунистическэ партиин ударидалгаар коммунизм тээшэ зорижо ябаһан Советскэ Союз хадаа нангин ба үнэн зүб хэрэгэй түлөө тэмсэһэн арадуудай түшэг түлгууринь ба тугынь болоно. Советскэ Союз бүхы арадуудай бэеэ даанхай, адли тэгшэ эрхэтэй байхын түлөө үсэд шангаар тэмсэдэг.

Мүнөө үедэ национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй ехэ һуртэй, дэлисэтэй боложо байһаниинь национально-колониальна революци тухай марксистско-ленинскэ һургаалай бодото хүсэ шадалые, зүб байһаные гэршэлнэ.

Д. УЛЫМЖИЕВ, түүхын наукануудай кандидат.

Аргентинын столица Буэнос-Айрестэ Советскэ Союзай промышленна выставкэ нээгдээ. Городой ажалшад, мүн столицада ерэһэн олон тоото хүнүүд выставкые ехээр һонирхожо харана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: выставкэ харахаяа ерээшэд.

ТАСС-эй фотохронико.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблей дээрэ

ХЕЛЬСИНКИ, июнийн 27. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблейн мүнөөдэрэй заседаниин эхилхэдэ Франциин Ажалай бүгэдэниитын конфедерациин генеральна секретарь Ален Ле Леап түрүүлэгшээр һуугаа. Исландиин медицинскэ сестрануудай национальна ассоциациин түлөөлэгшэ г-жа Торвальдссондо Ален Ле Леап үгэ үгөө.

Советскэ Союз Исланди хоёрой арадууд хоорондоо худалдаа наймаанай, мүн культурна талаар харилсаа байгуулһанайнгаа ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ бэе бэеэ һайн мэдэхэ болобо гэжэ Торвальдссон заагаа.

Шуһата дайнда хоёр дахин дайрагдаһан Бельгиин арад эб найрамдал хүсэнэ гэжэ бельгийскэ профессор Эдгар Андрэ тэмдэглэбэ. Сэрэгэй гаргаша ажалшан арадые үгырүүлнэ.

Бельгидэ ехэ хэмжээнэй уранова руда бии юм. Энээниие амгалан тайбан ажабайдалда хэрэглэжэ болохо байна. Гэбэшье, энэ ехэ баялиг Бельгиие дарлаха зэбсэг болонхой. Бельги США хоёрой хоорондо баталагдаһан договор тухай Андрэ тодорхойгоор хэлээ. Тэрэ договорой ёһоор уранова рудагай 90 процентнь Холбоото Штадуудта эльгээгдэнэ.

Эб найрамдалай түлөө, уласхоорондын харилсаае бэхижүүлхын түлөө хитад арадай тэмсэжэ байһан тэмсэл тухай, Хитадай Арадай Республикын экономическа, культурна хүгжэлтэ тухай Мао Дунь (Хитадай делегациие толгойлогшо) хэлээ.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ нилээд ехэ амжалтын туйлагдаад байһан оршон байдалда Ассамблей боложо байна гэжэ пражска университедэй теологиин профессор Громадка мэдүүлээ.

Индийскэ парламентын депутат Сахиб Сингх Соккей атомна болон водородно зэбсэгэй асуудалнуудые шиидхэхэ тухай хэлээ. Атомна зэбсэгые хорихо тухай хэлэхэ зуураа, ООН-эй дэргэдэ уласхоорондын саг үргэлжын комисси байгуулагдаха ёһотой гэжэ тэрэ дурадхаа.

Манай парти парижска хэлсээнүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэнэ, юундэб гэхэдэ, тэрэ хэлсээнэй ёһоор Баруун Германи Хойто-атлантическа союзда оруулагдахаар хараалагдана, агуу ехэ гүрэнүүдэй хоорондохи арсалдаануудые ехэ болгоно, Германиие удаан саг соо хубааранги байлгаха аюул тохёолдуулна гэжэ Германиин социал-демократическа партиин гэшүүн Август Трапп мэдүүлээ.

Угаа ехэ һандарал ушаруулха хүсэтэй ядерна зэбсэгэй бии болоод байһан мүнөө үедэ эб найрамдал сахиха гээшэ бүхы арадуудай нангин хэрэг болоно гэжэ французска мэдээжэ ажал-ябуулагша профессор Бернар Лавернь зааһан байна. Үнэн байдалые зүбөөр сэгнэдэг хүн бүхэн эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөндэ нэгэдэхэ зэргэтэй гэжэ профессор Лавернь хэлээ.

Хэрбээ Советскэ Союз уласхоорондын ямар нэгэн тусхай уялга абабал тэрэ уялгаяа заатагүй дүүргэдэг юм гэжэ французска ажал-ябуулагшад һайн мэдэдэг гээд тэрэ хэлэбэ.

ХЕЛЬСИНКИ, июнийн 28. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблейн үсэгэлдэр үдэрэй заседани дээрэ Французска профессор Лавернь гэгшын үгэ хэлэһэнэй удаа Иорданиин түлөөлэгшэ Ибрагим Хабашне үгэ абаһан байгаа. Колониальна арадуудые империалистическэ оронуудай дарладаг тухай, өөрынгөө эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэдэ арадуудай тэмсэл ябуулдаг тухай Хабашне хэлээ. Гээгдэнги оронуудай арадуудые дарлан мүлжэхэ, тэдэнэрэй политическэ, экономическа болон культурна хүгжэлтэдэ һаад ушаруулха гэһэн империалистнуудай эрмэлзэлгые Хабашне шүүмжэлээ. Гээгдэнги оронуудые хашаха гэһэн тэдэнэрэй ямаршье хэмжээ-ябуулганууд колониальна дарлалтаһаа өөрыгөө сүлөөлхын түлөө дэлгэрһэн арадуудай хүдэлөөе хойшо татажа шадахагүй байна.

Швеци хадаа нейтральна политика баримталһанайнгаа ашаар 150 жэлэй турша соо дайнһаа хохидоогүй байна гэжэ шведскэ уранзохёолшо Эрик Бломберг һануулаа.

Французска социалистическэ партиин гэшүүн, Коррез гэжэ департаментын генеральна соведэй түрүүлэгшэ Руби, Дьердь Лукач (Венгри) гэгшэд энэ заседани дээрэ мүн лэ үгэ хэлээ.

Ассамблейн удаадахи заседани июнийн 28-да болохо.

ХЕЛЬСИНКИ, июнийн 28. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Английска эрдэмтэ Д. Н. Притт Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблейн мүнөөдэрэй заседанида түрүүлэгшээр һуугаа.

Амгалан зохёохы ажалдаа Албаниин туйлаһан амжалта тухай Албаниин түлөөлэгшэ Медар Штюлла хэлээ. США Испани хоёрой хоорондо баталагдаһан сэрэтэй хэлсээе Испаниин уранзурааша Руис Пейнадо шүүмжэлхэ зуураа, эбтэйгээр харилсан ажаллаха табан принципүүдые дэмжэһэн байна. Алжирай түлөөлэгшэ Буманджель-Али үгэ хэлэхэдээ, өөрынгөө Эхэ ороной байдалые зураглан харуулаа. Пьер Кот (Франци) Европодо аюулгүй байдалые хамтаараа сахиха асуудалда тогтобо. СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй түрүүлэгшэ Лациста удаань үгэ үгтэбэ. Советскэ Союзай арадуудай аха дүүгэй хани барисаан ба нэгэдэл тухай, арадуудай национальна бэеэ даанхай байлга тухай асуудалда тэрэ тогтоо.

Заседани үргэлжэлһөөр.

Хельсинкидэ олон зоной хабаадалгатай митинг болобо

ХЕЛЬСИНКИ, июнийн 27. (ТАСС). Хельсинкидэ мүнөө үдэшэ арадай митинг болоо. Эб найрамдал хамгаалха финляндска комитет тэрэ митинг эмхидхэһэн байна. Советскэ уранзохёолшо Фадеев, индийскэ профессор Косамби, французска уранзохёолшо Веркор, эб найрамдалай тала баригшадай бүхэдэлхэйн хүдэлөөнэй бусадшье ажал-ябуулагшад митинг дээрэ үгэ хэлээ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблейдэ хабаадагшад-эрдэмтэдэй пресс-конференци болобо

ХЕЛЬСИНКИ, июнийн 27. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Английска мэдээжэ эрдэмтэ профессор Джон Бернал үсэгэлдэр Хельсинкидэ пресс-конференци хээ. Атомна энергиин проблемэнүүдые шиидхэхэ асуудалаар ажаллажа байһан, Ассамблейн хүдэлмэридэ хабаадалсажа байһан Англиин, Франциин, Япониин, СССР-эй, мүн бусадшье оронуудай мэдээжэ эрдэмтэд тэрэ пресс-конференци дээрэ байлсаа.

В. М. Молотов Нью-Йорк ерэбэ

НЬЮ-ЙОРК, июнийн 28. (ТАСС) Сан-Францискода болоһон ООН-эйн баярай сессиһээ бусажа ябаһа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэ Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогш Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М Молотов Нью-Йоркдо июнийн 28-д ерээ

Индиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй штабай начальнигай СССР-тэ ерэлгэ туша

ДЕЛИ, июнийн 27. (ТАСС). Индиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй штабай начальник авиациин маршал Мукерджи гэгшэ Советскэ правительствын уряалаар Индиин бүлэг офицернүүдтэй Советскэ Союз ошо хонь гэжэ Делидэ мэдээжэ болоо Мукерджи Москвада авиационн һайндэртэ байлсаха.

Югослави, США, Англи, Франци дүрбэнэй хоорондо болоһон хэлсээнүүд тухай тусхай коммюнике

БЕЛГРАД, июнийн 27. (ТАСС) Танюг агентство иигэжэ мэдээсэнэ:

Югославиин, США-гэй, Англиин мүн Франциин түлөөлэгшэдэй хэһэ хэлсээнүүд тушаа иимэ тусхай ком мюнике Белградта мүнөөдэр толи логдобо:

«Югославиин гадаадын хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй секретариин туһалагша Приц, США-гэй, Нэгэдэмэл Ку ролевствын, мүн Франциин посо нууд уласхоорондын юрэнхы байда тухай, мүн бэе бэеынгээ интересэ сэхэ хабаатай асуудалнуудаар хэл сээнүүдые Белградта июнийн 24-һөө 27 болотор хэбэ.

Эдэ хэлсээнүүд хадаа баруун гур бан гүрэнэй правительствонуудай мүн Югославиин правительствын тү лөөлэгшэдэй хоорондо тус тустаа мүн хамтаараа хэдэ хэдэн консуль тацинуудые үнгэргэлгэдэнь саашан хи алхам боложо үгэһэн байна.

Бэе бэеэ ойлголсолгын оршон бай далда болоһон һанал бодолоо ан далдалга хадаа уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнуудаар дүрбэн гүрэ нэй һаналаа нэгэдхэ байһыень гэр шэлжэ үгэбэ. Һүүлэй үедэ улас хоорондын таатай зохид событи нуудай болоһонтой дашарамдуулан дан эдэ хэлсээнүүд онсо удхаша нартай болоод байна. Шиидхэгдэ гүй проблемэнүүдые эбэй ёһоор, хэл сээнүүдые хэһэнэй ашаар туйлажа болохо байна гэжэ дүрбэн гүрэнэй түлөөлэгшэд зүбшөөбэ. Асуудалнуу дые иигэжэ шиидхэхын тула тэдэнэй саашадаа бүхы хүсэеэ элсүүлхэ юм.

Хүсэ ехэтэй, бэеэ даанхай Юго славиин байһан сагтал, адли тэгш эрхые баримталан энэ гүрэнтэй са шадаа харилсан ажаллалга хада эб найрамдалые бэхижүүлгэдэ туһи тай байха байна гэжэ дүрбэн гүрэ нэй правительство һаналаа нэгэдүүл нэ. Балканска оронуудай хоорондо байгуулагдаһан харилсаанай һай наар хүгжэжэ байһан ушар дэлхэйн бүмбэрсэгэй энэ хубида эб найрам дал бэхижүүлгэдэ шухала оруулалта болохо байна гэжэ тэдэнэр тоолоно.

Иигэжэ хэгдэһэн хэлсээн бэе бэеэ саашадаа бүри һайнаар ойлголсохо хэрэгтэ, мүн уласхоорондын юрэнхы байдалые саашадань һайжаруулха, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэ хижүүлхэ хэрэгтэ туһа хэжэ болохо байна гэжэ тэдэнэр тоолоно. Эдэ гү рэнүүдэй хоорондо һүүлэй жэл нүүдтэ байгуулагдаһан һайн харил саанууд саашадаашье хүгжэхэ бай на гэжэ тэдэнэр этигэнэ».

Хойто-атлантическа союзай Соведэй сесси зарлаха тухай

ПАРИЖ, июнийн 27. (ТАСС) Франс Пресс агентствын мэдээсэһэ нэй ёһоор, Хойто-атлантическа сою зай (НАТО) Соведэй сесси Париж да июлиин 16-да нээгдэхэнь гэжэ со носхогдобо. «Францийн, Англиин, Америкын Холбоото Штадуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд Хойто-атлантическа союзда сугтаа ажалладаг нүхэдтэйгөө Женевдэхи зүблөөнэй болотор энэ сесси дээрэ һанал бодолоо андалдаха арга боломжотой болохо юм» гэжэ Хойто-атлантическа Соведэй коммюнике соо хэлэгдэнэ.

Редакторай орлогшо **О. ГОМБОЕВА.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных перегоноров — 16.

Н—00494. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. 3300.